

Núm. 14 · Abril 2020 · Publicació editada pels col·lectius

REVISTA
GRATUITA

MARC GIRÓ

«MENYSPREO ELS HOMÒFOBS
D'UNA FORMA MOLT ORGULLOSA»

TRÀNSIT SURT DE LA GRAN CIUTAT
EL SERVEI PER A LES PERSONES TRANS* S'ESTÉN PEL TERRITORI

LA DISSIDÈNCIA EN TEMPS DE TINDER

5 ANYS DE LA LLEI CONTRA L'HOMOFÒBIA

COLORES

del territori

SUMARI

- 03 EDITEM
- 04 TRÀNSIT SURT DE LA GRAN CIUTAT
El servei per a les persones trans* s'estén pel territori
- 06 LA DISSIDÈNCIA EN TEMPS DE TINDER
Una dona lesbiana perduda en la Xarxa
- 09 L'HOMOFÒBIA INTERIORITZADA
Realitats diverses en una societat que estigmatitza
- 12 ENTREVISTA A MARC GIRÓ
«Des de petit, menyspreo els homòfobs d'una forma molt ancestral, molt orgullosa»
- 17 5 ANYS DE LA LLEI CONTRA L'HOMOFÒBIA
- 22 JO HE VINGUT A FOLLAR!
La necessitat que les cures prenguin el centre en les relacions afectivosexuals entre homes
- 26 ÈTICA I ESTÈTICA A LES XARXES SOCIALS
- 30 HOMOSEXUALITAT I MÓN ÀRAB CONTEMPORANI
- 34 ETIQUETA #TAGME
Desprendre'ns de les etiquetes que ens encasellen
- 37 NI UN PÈL MÉS!
El bigoti i la barba de les dones trans
- 40 QUATRE PINZELADES D'HISTÒRIA LGTB
- 42 LES NOVES MASCULINITATS
- 44 QUINA CARA TÉ L'HOMOFÒBIA AL TERRITORI?

COLORS DEL TERRITORI

és una revista editada conjuntament per

- H₂O, col·lectiu de lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals del Camp de Tarragona
- TALCOMSOM, associació LGTB de la Catalunya Central
- Colors de Ponent, col·lectiu LGTBIQ de Lleida
- LGTeBre, associació de Lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals de les Terres de l'Ebre.

Redacció

c/Martí Napolità, 7
Casal Despertaferro, Reus

Direcció

Jordi Monner i Faura

Consell de redacció

Ferran Benaiges (LGTeBre), Héctor González (Colors de Ponent), Isàvena Opisso (TALCOM-SOM), Miquel Reverte (H₂O)

Han col·laborat en aquest número

Robert Bonet, Patricia Caballero, Francesc Escriche, J. C. Ibarz, Verònica Lafont, César del Lla-no, Berta Mascaró, Clara Palau, Piuè, Carme Porta, Miquel Reverte, Lluís Romero, Ricardo Saavedra, Jacqueline de Tortosà, Sergi Talló, José Yépez

Fotografia de portada

Jaume Altadill

Disseny, edició i maquetació

Marc Argimon

Correcció tipogràfica

Marc Vinyes

Dipòsit legal

T-2201-2007

Impressió

Indugraf Offset S.A.

Pol. ind. Constantí

Av. Europa, s/n

Constantí (Tarragona)

Aquest número ha estat editat amb el suport de:

Permesa la reproducció total o parcial dels articles d'aquesta revista sempre i quan es citi la font: Revista COLORS DEL TERRITORI.

COLORS DEL TERRITORI no es fa responsable de les opinions expressades pels seus col·laboradors i col·laboradores als articles i reportatges.

COLORS DEL TERRITORI és una revista gratuïta • número 14, abril de 2020

TENIM EINES

En els darrers mesos hem assistit a un degoteig d'informacions a la premsa de casos d'homofòbia tant a Catalunya com a la resta de l'Estat i a tota Europa, un increment d'agressions que va paral·lel al ressorgiment dels moviments d'extrema dreta que, esperonats per una premsa que els blanqueja i els atorga patent de cors, practiquen un populisme ranci basat en el propi replegament, la recuperació d'anacròniques grandiositats pàtries i el rebuig envers tot el que significa canvi i diferència. Sabem que aquests atacs tenen molt de moviment reactiu de grups masclistes amb profundes arrels patriarcals que en els darrers anys han vist com les lluites d'alliberament feminista i LGTBIQ posaven en qüestió una societat que perpetua un supremacisme i poder determinats.

Davant d'aquesta realitat ens toca ser bel·ligerants en la lluita pels nostres drets. Com fer-ho? Aquí va una bona notícia: avui, a diferència de fa uns anys, tenim eines que ens permeten, no només lluitar contra l'homofòbia i la transfòbia, sinó, molt més important, prevenir-les de soca-rel, entre elles, la Llei Contra l'Homofòbia i els Serveis d'Atenció Integral desplegats al territori —el gran oblidat històricament pel que fa als drets LGTBIQ—, que des de la proximitat informen, ajuden a la visibilització i faciliten, o haurien de facilitar, la vehiculació de denúncies per homofòbia o transfòbia. Que aquestes eines siguin útils o esdevinguin paper mullat dependrà dels recursos que s'hi esmercin, de l'ús que en fem d'elles i del nostre permanent seguiment com a col·lectiu de que compleixin la seva funció.

Potser vénen moments difícils i, a més de les nostres exigències envers l'Administració, cal afrontar-los enfortint complicitats amb el feminisme, l'anti-racisme i tots els moviments que lluiten contra la discriminació, i sobretot, aprofundint els lligams dins del propi col·lectiu LGTBIQ de manera igualitària, superant personalismes i afans de protagonisme, i incorporant-hi aquells discursos que ens parlen d'una nova manera d'entendre les identitats i les relacions afectives.

A més, el territori viu un moment expansiu, està sortint definitivament de l'armari i es mostra permeable a les noves identitats de gènere i proactiu en els drets LGTBIQ. Dia rere dia veiem com arreu neixen nous grups que, actualitzant, renovant i refrescant el propi moviment, van prenent el relleu a d'altres entitats de llarga tradició històrica però empentides en quant a influència real, alguns cops temptades d'erigir-se en portaveus únics d'un moviment que és divers per definició i encara convençudes de que tot avenç ha d'estar encapçalat sempre per la gran metròpoli.

Ja que, per fi, al territori tenim eines, fem-les servir!

per **Jordi Monner**

director de COLORS DEL TERRITORI

editem

A l'octubre del 2012 la doctora Rosa Almirall Oliver¹ va impulsar la creació de Trànsit, un projecte centrat en la promoció de la salut de les persones trans* que en aquests anys ha atès 3.033 persones a Barcelona. Inicialment va ser un servei ofert per personal sanitari voluntari del Servei Català de la Salut tot i que lentament se li han anat donant més recursos. Davant de l'allau de consultes de persones trans* de tot Catalunya, s'està intentant implementar, amb més o menys fortuna, Trànsit a tot el territori.

TRÀNSIT SURT DE LA GRAN CIUTAT

EL SERVEI PER A LES PERSONES TRANS* S'ESTÉN PEL TERRITORI

per Clara Palau i Canals

Què representa el model Trànsit per al col·lectiu trans*? Segons el Model d'atenció a la salut de les persones trans, l'objectiu és «reordenar l'atenció a la salut de les persones trans basant-se en un model d'atenció despatologitzador, en què el paper del sistema de salut ha de ser l'acompanyament a la persona trans, i si escau al seu entorn, en el procés de transició cap a la identitat sentida».

La necessitat de ser al territori

D'aquest text destaquen dues paraules: *despatologitzador* i *acompanyament*, ja que el que es pretén és aproximar el fet trans* a una perspectiva sociocultural en salut, treballar per eliminar la transfòbia interioritzada —que pot bloquejar el propi reconeixement com a trans*— i fer un acompanyament al ritme de l'empoderament de cada persona.

Un cop posat en marxa el servei a Barcelona, davant del seu èxit, es va veure la necessitat d'abastar tot el territori català, cosa que va portar Rosa Almirall Oliver a

buscar persones que volguessin participar en el projecte. Inicialment, aquesta participació s'havia de fer des del voluntariat, ja que no es comptava amb suport pressupostari, i, tot i que s'hi van implicar algunes persones, van sorgir moltes dificultats per consolidar el projecte. Fent una ullada a la realitat del model Trànsit al territori, en el dia d'avui s'observa que hi ha hagut intents, uns de més reeixits que d'altres, a Lleida, Manresa, Reus i Terrassa.

Transitar a Reus i Lleida

A Reus, la ginecòloga del CAP Sant Pere, després d'assistir a la formació de Trànsit Barcelona, va començar a atendre i ha format equip amb una psicosexòloga. Actualment hi ha una segona ginecòloga en formació juntament amb dues llevadores, que, si tot va bé, s'uniran a l'equip. En tot moment han comptat amb el suport d'H2O, el col·lectiu LGTBI de Reus, i des del seu inici, fa poc més d'un any i mig, han atès unes 65 persones. La seva àrea d'atenció compren les regions sanitàries del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

El cas de Lleida és singular, ja que, tot i haver fet les seves primeres passes sense psicòloga ni treballadora social, avui Trànsit, que des del principi ha tingut el suport de Colors de Ponent, l'associació LGTBI de Lleida, ja ha aconseguit completar tot l'equip. Des de la seva obertura al CAP Rambla Ferran al setembre del 2019 fins a finals d'any va atendre 27 persones, 13 d'elles menors d'edat, i enguany algunes escoles ja han sol·licitat que s'atengui més joves. Les regions sanitàries de Ponent i l'Alt Pirineu i Aran constitueixen la seva àrea d'atenció.

Les dificultats de treballar amb agents privats

A Manresa, un equip format a Trànsit Barcelona va començar a atendre, però es va veure frenat en no trobar el suport necessari del gestor privat Althaia, que controla tots els CAP de la ciutat. Sobre el paper, aquesta unitat estaria ubicada al CAP Bages, on ja funciona el servei d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR), però de moment s'argumenta una suposada manca de pressupost. Des

del col·lectiu LGTBI Aldarull s'està pressionant per tirar endavant el projecte, però ni això ni el fet de tenir un SAI molt potent no ha estat suficient per desencallar-lo i totes les persones trans* del Bages s'han de dirigir a Barcelona.

Pel que fa a Terrassa, dues doctores que tenen el suport del col·lectiu LGTBI Terrassa s'han mostrat interessades a donar el servei, però Mútua de Terrassa, de la qual depenen com a professionals, vol oferir el servei només a les persones assignades al seu CAP, en aquest cas el CAP Rambla. En canvi, Salut vol que l'atenció a les persones trans* abasti una àrea geogràfica extensa. Part del conflicte rau en el fet que tots els CAP locals depenen de proveïdors privats, excepte un, que depèn de l'Institut Català de la Salut (ICS), i la diferència de criteri ha fet que el projecte no acabi de tirar endavant i estigui penjant d'un fil. El col·lectiu trans* local ha mostrat la seva plena confiança en aquestes professionals, que segueixen atenent sense poder fer-ho a ple rendiment, però posa en dubte la voluntat

de Mútua de Terrassa en la implantació del model Trànsit.

Curiosament, les seus de Manresa i Terrassa, on els CAP estan adjudicats a gestors privats, estan pendents de data, una demora que està creant malestar als col·lectius trans* d'ambdues ciutats. No deixa de ser simptomàtic que els tres equips de Trànsit que hi ha operatius avui a Catalunya formin part de la xarxa de CAP de l'ICS i els dos encallats estiguin gestionats per entitats privades, que a més tenen una forta ascendència catòlica.

És interessant afegir que recentment es va celebrar al Palau Macaya de Barcelo-

na una jornada de formació per a professionals per a l'atenció a les persones trans a Catalunya, amb la participació de Trànsit i de la Plataforma Transforma la Salut, on es va palpar molt interès dels professionals de la salut, amb la qual cosa potser properament es posaran en marxa altres seus de Trànsit al territori, com pot ser a la regió de Girona. ■

1. La doctora Rosa Almirall Oliver és cap de l'Àrea d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva Esquerra - CAP Manso de Barcelona ciutat, de l'Institut Català de la Salut.

On adreçar-se?

Barcelona: transit.bcn.ics@gencat.cat

Lleida: transit.lleida.ics@gencat.cat

Reus: transitcampdetarragona.tgn.ics@gencat.cat

Model d'atenció a les persones trans* en l'àmbit del CatSalut

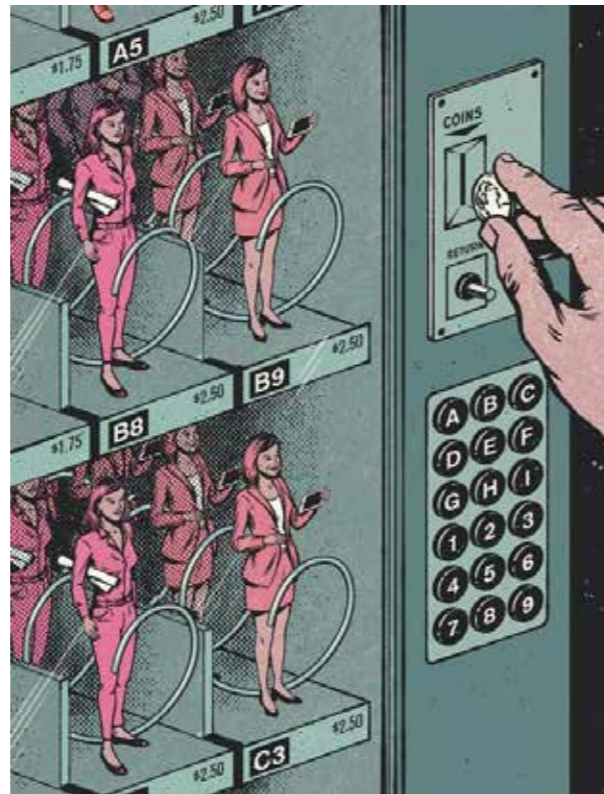
<https://catsalut.gencat.cat/ca/serveis-sanitaris/altres-serveis/model-atencio-salut-persones-trans>

Internet ha facilitat, entre moltes altres coses, l'accés a l'oferta i la demanda, i que aquestes, alhora, no necessitin intermediaris; busquem immediatesa. Molts de nosaltres comprem per Amazon, busquem allotjament a Airbnb, ens trasladem per BlaBlaCar, demanem menjar per Uber i busquem relacions o intentem lligar a través d'aplicacions com Tinder, Happn o Grindr.

Grindr n'és la pionera. Fundada per Joel Simkhai el 2009, va ser la primera app geolocalitzada per lligar, el que permetia a qualsevol gai veure qui al seu voltant era també gai i tenia ganes d'una relació esporàdica. Des de la seva creació, s'han generat diferents crítiques, com les que apunten que Grindr podria estar capgirant l'oci en barris com el Gaixample barceloní o el madrileny Chueca, sobretot en la socialització sexual, afectant zones de cruising, saunes, *quartos foscas*, etc., on en l'actualitat principalment acudeixen persones que acaben de sortir de l'armari o que no estan familiaritzades amb les noves tecnologies i la nova forma de lligar.

Una aplicació per a lesbianes?

Però Grindr és per a homes gais, en canvi les lesbianes no disposen de cap aplicació anàloga. No existeix cap aplicació que exclusivament vinculi feminitats entre si, o que en la seva majoria propiciï trobades sexuals immediates entre dones. Això pot

portar a preguntar-se: les persones que s'identifiquen com a dones lesbianes, no busquen sexe casual en la mateixa mesura que les que s'identifiquen com a homes gais? I si en busquen, per què és tan difícil concretar-ho? La resposta convida a la reflexió sobre les conductes perpetuades en el nostre *cis-tema* heteropatriarcal.

Una altra aplicació, en principi més àmplia, és Tinder, creada l'any 2012, que va tenir un creixement vertiginós i s'ha convertit en l'app més popular. La seva clau és la rapidesa amb què es pot registrar i crear un perfil, tan sols fent-ho des de Facebook, seleccionant alguna fotografia i determinant el perfil que es busca, sense necessitat de tests ni grans descripcions. En l'actualitat, amb desenes de milions d'usuaris —més de 6.000 milions de *matches* en tot el món— de 196 països, molts creuen que l'app l'ha encertat amb la nova fórmula per explorar les profunditats de les relacions, fins al punt que es parla de «la revolució de l'amor en temps de Tinder». A més, aquesta app dona l'opció de poder identificar-te com a home o dona, delimitant la recerca a home, dona o ambdós.

Però sorgeix una nova pregunta: aquesta app és un lloc acollidor per a qui rebutja l'heteronorma? Si aprofundim en la realitat de Tinder, podem veure que el *match* no és un terreny neutre, ja que conté normes i valors d'interacció que la nostra societat

perpetua i arrossega. Ens referim a les etiquetes i els desitjos adquirits, tot un catàleg d'etiquetes les quals no tenim temps de trencar, perquè només es disposa d'uns segons per decidir si es passa de llarg de la foto o si s'eternitza una conversa banal del tipus «estudies o treballes?».

Tota una motxilla d'estigmes

Al cap i a la fi, les dones, cadascuna d'elles, porten una motxilla d'estigmes, que se sumen al bombardeig constant d'un cànon estètic i de gènere —les etiquetes es serveixen de trets físics, de característiques i comportaments binaristes, etc.—, i les impulsen a guiar-se per aquests en lloc d'intentar desconstruir-los. De nou, el ritme capitalista i el bombardeig permanent són massa frenètics per deixar temps a la desconnexió.

És per això que Tinder no és un terreny on les dones lesbianes s'hi sentin a gust? Són diversos els motius, i cada cop són més les persones que no encaixem en les recerques personalitzades dels seus usuaris. De nou els cossos dissidents refusats. De nou especificar aquelles dissidències perquè l'usuari normatiu no «s'incomodi». Això per no parlar dels perfils d'homes heterossexuals davant d'un perfil de lesbiana, al qual intenten oferir un trio per satisfer la seva fantasia heterossexualista. Un cúmul d'actituds ofensives que es converteixen en motiu suficient per

LA DISSIDÈNCIA EN TEMPS DE TINDER

UNA DONA LESBIANA PERDUDA EN LA XARXA

per Berta Mascaró Triedo

La tecnologia ha revolucionat el nostre dia a dia, però sobretot la nostra forma de relacionar-nos. Els nous codis per conèixer persones i la forma d'iniciar o trencar una relació són completament diferents a no fa gaire temps. Les aplicacions com Tinder han canviat de manera radical l'art de la seducció i posen en joc noves formes en la recerca de relacions i sexe. Això, els gais ho tenen molt clar, però passa el mateix amb les lesbianes?

denunciar una realitat gens inclusiva i que, sens dubte, no és la de les dones lesbianes.

En definitiva, Tinder, per més nou que sigui, és el mateix de tota la vida, això sí, amb una immediatesa vertiginosa. I les lesbianes, un cop més, segueixen en els llimbs de l'eroticisme hetero i la invisibilitat.

Així, el que semblava que ajudava les lesbianes a lligar ha caigut en una espiral binarista on es busquen perfils normatius, on només hi ha espai per a unes fotos i uns segons per decidir si és el que es busca o no. Un catàleg on els cossos dissidents lluiten dia a dia per la seva autoestima i contra l'estigma cisheteronormatiu.

La revolució del desig en els cossos dissidents

No ser superficial en una app on estàs subjecta a ser llençada en uns segons a la dreta o a l'esquerra és complicat. Les persones amb cossos dissidents òbviament busquen una superficialitat, busquen ser desitjades.

Igual que en altres xarxes socials, Tinder fa possible la comunicació amb desconeguts sense haver de veure'ls. Aquest és un dels avantatges que ens ofereix la virtualitat: la de prescindir dels cossos per vincular-nos. Però seguint la lògica de la publicitat, la importància central a l'hora d'escollir un producte és la imatge, per tant l'envàs és la clau de l'èxit. Així és com, des d'una posició agressiva-passiva, la bellesa normativa s'instal·la fins i tot en les nostres apps. Aquí és on finalment, en moltes ocasions, intentem fer que els nostres cossos s'adeqüin a la demanda, per ser agradables a la majoria dels usuaris.

És fonamental parlar dels propis cossos i fer-los visibles, convertir en revolució allò quotidianament imperceptible i fer visibles aquells cossos que trenquen la norma. Però, ara per ara, les apps per lligar esdevenen un lloc on els cossos dissidents acaben fent de terapeutes i contestant a preguntes que res no tenien a

veure amb la idea inicial de lligar. Per tant, quins espais queden que s'apartin de la normativitat?

Qualitat versus quantitat

Com hem dit a l'inici, les apps per lligar formen part de la vertiginosa oferta i demanda que ens ofereix internet. A Tinder, per exemple, el rebuig gairebé és imperceptible, entrem en l'espiral d'oferta i demanda de cossos sent alhora producte desitjable i comprador entusiasta, en una roda en què prioritzem la quantitat a la qualitat.

No hi ha normes, les converses poden acabar sense avís, podem no contestar a una persona que obre la conversa, podem descartar, eternitzar esperes, desdir-nos-en..., esperant el perfil següent, fidels al sistema capitalista.

Aquesta lògica de generar vincles de forma acumulativa podria fer-nos pensar en una ruptura del sistema monògam. Però moltes altres formes de no-monogàmies creen vincles en què es prioritza la qualitat de les relacions enfront de la quantitat, en què la paraula *compromís* significa crear vincle afectiu i no d'exclusivitat sexoafectiva.

El que sembla una app de cites ràpides acaba sent un pou on idealitzem l'amor romàntic i la recerca de possibles parelles a llarg termini. On eternitzem les nostres problemàtiques i conflictes relacionals.

Definitivament, la forma de relacionar-nos està canviant i hem de trobar una forma ètica d'utilitzar aquestes apps que no evadeixi la responsabilitat sexoafectiva, que no invisibilitzi i que no perpetui els models i cànons normatius. ■

1. Cis-tema: joc de paraules que engloba els termes *persona cis* (o *persona cisgènere*) i *sistema*.

L'HOMOFÒBIA INTERIORITZADA REALITATS DIVERSES EN UNA SOCIETAT QUE ESTIGMATITZA

Quan hom arriba a ser conscient sobre la seva orientació sexoafectiva homosexual, poden venir-li al cap molts interrogants, preocupacions i incerteses, sens dubte influenciats pel context sociocultural, ja que aquest no ha estat dissenyat perquè puguem ser diversos.

per Ricardo Saavedra

Amoltes persones, ser homosexual els planteja un seguit de dubtes i interrogants. En canvi, ser o identificar-se com a heterosexual comporta una mena de guió amb implicacions, responsabilitats i compromisos que, duts a terme, donaran un estatus o una posició en la qual hom serà respectat i tingut en compte com a algú de bé; d'ell s'espera que s'engamori, es casi i formi una família, aportant a la societat la seva descendència, garantint així la perpetuació de l'espècie humana com a tal, generació rere generació.

Una norma que denigra

Es tracta de l'heteronorma, un pla perfectament dissenyat, promogut i defensat pels que diuen estar a favor de la vida i la família. Però qui no és així i no fa el que se li ha encomanat, en no reproduir aquest model inflexible i que

no considera la individualitat personal, pot patir i ser exclòs. I seran les pròpies decisions i voluntat les que seran qüestionades, sense tenir en compte la naturalesa de ser persona. Ser heterosexual i cissexual no és obligatori, i si ho som perquè així ens assumim no es genera cap problema. La dificultat està en fet que qui no s'identifica com a tal i actua en conseqüència pot passar-ho francament malament en ser considerat menys vàlid i, per tant, amb menys dignitat. Perquè, per una banda, hi ha l'orientació i la identitat i, per l'altra, les normes que s'hi atribueixen.

A més, queda el fet de voler casar-se o no, formar una família o tenir fills, segons les necessitats i els desitjos de cadascú, així com el model relacional amb el qual hom se senti més còmode. És fonamental tenir la llibertat per poder decidir què fer amb la pròpia vida, indepen-

dentment de qui som i com ens sentim. És una cosa natural i cal afrontar-ho de la millor manera possible, ja que consolidarà la pròpia individualitat personal.

L'homosexualitat no és un estil de vida

Cal trencar el mite de l'homosexualitat com a estil de vida. L'imaginarí col·lectiu ha atribuït un seguit de característiques i estereotips a l'home gai: efeminat, promiscu, jove, guapo, alegre... Per exemple, la ploma no és un indicador d'homosexualitat, però s'assenyala com a tal condicionat per la misogínia que concep el que és femení com a inferior; «denigrant» d'aquesta manera l'home que es comporti «inadequadament». Per altra banda, l'oci i el temps lliure són propis de cada persona en particular; la diversitat sexual no té edat i la promiscuïtat és un estigma i un prejudici, ja que cadascú té la llibertat per viure la seva sexualitat, sempre que es correspongui amb el propi desig i, òbviament, hi hagi consentiment, cura i acord mutu amb l'altre.

Hi ha homes que tenen sexe amb altres homes que poden arribar a presentar malestar psicoemocional, conductes de risc i addiccions. Però la causa no és l'orientació o la pràctica sexual, sinó que té més a veure amb l'LGTLBI-fòbia, el rebuig i la discriminació, que influeixen en la vivència de la sexoafectivitat homosexual amb culpa i vergonya. I aquí parlem d'LGTLBI-fòbia interioritzada, a l'assumir-se com a propis els pensaments, les creences i les idees negatius o distorsionats sobre la sexualitat diversa, un estigma que acaba repercutint en la pròpia salut mental i sexual i el benestar.

Pactar amb el patriarcat per ser acceptat

Alguns homes homosexuals emprenen un camí, més per pressió social que per decisió pròpia: el pacte amb el patriarcat, una mena d'«homopatriarcat» per ser acceptats. En aquesta línia, s'accepta l'homosexual sempre que no sigui efe-

minat i tingui aspecte masculí, rude i cos treballat al gimnàs, amb el missatge implícit de «pots ser gai, però que no se't noti». Així, és acceptat per la seva pròpia comunitat, col·lectiu i iguals, alhora que es desprestigia i s'aparta l'homosexual amb ploma, passiu, gros, racialitzat i poc agraciat. D'aquesta manera veiem com el masclisme i l'homofòbia es fusionen, relegant tot allò femení a una posició inferior. Es prefereix i es valida els gais mascles, «seriosos», fora de l'ambient o amb vida heterosexual. Hi ha també un imperatiu sobre l'home no heterosexual: mantenir-se jove i atractiu, per ser desitjat i tenir companyia.

Reproduir rols heteronormatius

És cert que, cada vegada més, la igualtat, la tolerància i l'acceptació s'estenen. L'exemple més clar és el matrimoni igualitari i el dret d'adopció, però amb certes condicions que fan pensar que l'heteronorma i l'heteropatriarcat en certa manera han integrat l'homose-

xualitat. I aquí parlem de la monogàmia «imposada», la dependència emocional, la gelosia i la violència intragènere. S'han assumit i se segueixen reproduint models tradicionals (amor romàntic, idealitzat i tòxic) i rols atribuïts al principi a la figura de la dona (feble) i de l'home (dominant), mutats en home gai i passiu (feble) i home gai i actiu (dominant). És clar que cadascú és lliure per decidir sobre la seva relació sexoafectiva i els pactes en la parella, així com el seu model relacional, d'acord amb les seves necessitats i desitjos —o mancances—, però continuen existint problemàtiques i fenòmens socials que condicionen la nostra manera de pensar i comportar-nos pel que fa a les relacions que establim, i que són comuns a tots i totes, independentment de l'orientació sexoafectiva de cadascú, però amb la implicació de la desigualtat de gènere i la seva socialització.

És interessant veure i comparar la vivència de l'homosexualitat intergeneracio-

nal, ja que abans hi havia més persecució i invisibilització. Actualment, les nostres societats i cultures solen ser més obertes i comprensives, i els adolescents i els joves ho tenen més fàcil per ser, però estem reproduint els models normatius. Dins del propi col·lectiu gai es discrimina i s'assenyala, així molts homes homosexuals es converteixen en fidels reproductors del que ha estat fet la societat contra ells. Però és que tothom forma part d'aquesta societat i és en aquesta on es socialitza. I en aquest marc, l'activisme i la dissidència poden ser incòmodes.

Arribar a la vellesa sent homosexual

I quan un home homosexual arriba a la vellesa, què passa? Tradicionalment, la possible solitud i el propi envelliment han estat dos dels grans temors. «Qui m'estimarà així?». «Com puc formar una família i tenir fills?». Són dues preguntes d'un guió interioritzat, suposadament per donar sentit a la pròpia existència

però basat en les pressions de la societat. És clar que les persones grans heterosexuales i que han construït una família també són vulnerables, però les persones no heterosexuales presenten altres característiques i vulnerabilitats que poden afectar la seva xarxa i suport social, com l'exclusió i les dificultats: hi ha qui, al fer-se gran, ha hagut de tornar a l'armari —això si en va sortir abans— i portar una doble vida per tal de ser acceptat o tolerat.

Cal continuar reivindicant i lluitant pels drets del col·lectiu LGTLBI, cultivar l'amor propi i l'autoacceptació, i alhora enfortir el teixit social i les relacions interpersonals més enllà de la parella i la família. Cal construir i donar lloc a altres alternatives de viure, a projectes de vida diversos sigui quina sigui la pròpia orientació i identitat. En definitiva, cal trencar amb l'estigma, els prejudicis i l'LGTLBI-fòbia interioritzada, perquè mereixem ser persones amb dignitat i orgull al llarg de tot el nostre cicle vital. ■

Marc Giró, tot un fenomen mediàtic dels darrers anys, és d'aquestes persones que mai no saps quan et parla de conya i quan ho fa seriosament. Llicenciat en Història de l'Art i autor del llibre *Manual de bones maneres*, ha col·laborat en diferents televisions, ràdios i premsa escrita, i actualment dirigeix i presenta el programa radiofònic *Vostè primer*. Personatge polièdric, una conversa amb ell et fa passar de la riallada més escandalosa a una absoluta serietat i un altre cop a la rialla en menys de deu segons mentre et va desvelant un home amb una gran dosi de sentit comú, orgullós fins a la medul·la de ser gai.

MARC GIRÓ

«DES DE PETIT, MENYSPREO ELS HOMÒFOBS D'UNA FORMA MOLT ANCESTRAL, MOLT ORGULLOSA»

per Jordi Monner

Tu sempre t'has reivindicat com a homosexual.

Quan sento parlar del Dia de l'Orgull, de l'Orgull Gai, m'hi sento plenament identificat. A més, aquest orgull l'entenc des d'una visió aristocràtica de la jugada, i això que soc un treballador que cada dia ha d'anar a la feina per arribar a fi de mes. Soc una persona orgullosa, i des de petit vaig entendre que per ser gai havia d'estar una mica per sobre de moltes coses. N'estic orgullós, em sento «ungit» com a marica [riu], i em costa molt —això deu ser una demència mental meva— com-

prendre que hi hagi qui no entengui que soc gai... Deuen tenir alguna malaltia mental.

Què passa, que els gais o mariques tenim més glamur que la resta de la gent?

No és glamur, però sí que tinc aquesta sensació d'estar en un pla diferent. Això de ser marica et fa estar més connectat, més atent. Per exemple, jo, més que por, tinc menyspreu envers els homòfobs. Sé que pot ser un problema, però m'ha passat des de petit, els menyspreo d'una forma molt ancestral, molt orgullosa.

Parlant dels homòfons, una expressió típicament homòfoba com és el mot *maricón*, hi ha qui l'ha incorporat a l'argot gai. Com es menja, això?

Cal que cadascú decideixi a qui permet que li digui *maricón*, o marica, i a qui no. Tots som capaços de distingir si t'ho estan dient de manera amistosa o no. En el moment en què, com a gai, assumeixes que *maricón* pot ser una paraula afectuosa, la desvirtues i perd la seva significació com a insult. De fet, una estratègia que els grups oprimits utilitzen habitualment és assumir l'insult, donar-li la volta

i integrar-lo, amb la qual cosa el desarticulen. Desactivar l'insult ha estat una de les nostres virtuts com a col·lectiu, i l'hem convertit en una forma d'identitat i de defensa.

Però hi ha qui la segueix utilitzant com a insult.

A mi no em preocupa tant el que insulta, que també, sinó quina és la reacció de l'entorn. Si algú m'agradeix o em diu *maricón* de manera despectiva, quina serà la reacció dels que m'envolten? Està preparat aquest entorn per defensar-nos, per acompanyar-nos, per enfrontar-se a l'homòfob? Vull ser optimista i creure que sí. La gent cada cop és més valenta a l'hora de denunciar atacs homòfobs perquè en el fons rep suport de l'entorn, ja sigui institucional, polític, judicial, policial o, sobretot, del carrer. En això hem de ser contundents. Si algú és víctima d'atacs homòfobs, d'atacs masclistes o d'assetjament en general, l'entorn, la tribu, ha d'estar sensibilitzat per reaccionar immediatament. En el moment en què ataquen una dona, una persona marginalitzada, algú per ser homosexual o transsexual, la gent ha de reaccionar perquè en el fons estan atacant tota la societat, i si a mi em diuen *maricón*, la persona que està al meu costat s'hauria de sentir igualment interpel·lada. Tots som *maricons*!

Per conscienciar aquest entorn, l'humor és una bona eina?

L'humor és una bona eina però no per conscienciar, sinó per suportar-ho tot. És com l'Orfidal o el whisky. Jo cada cop tinc més i millor humor. Em costa prendre'm les coses seriosament i crec que a partir d'una certa edat és millor no prendre's seriosament pràcticament res. Sí que pots tenir moments de seriositat

o de posar-te 'estupendo', però tot té la seva part humorística. A més, amb l'ascens de la ultradreta i amb això que en diuen *polarització*, una paraula de la qual estic fins al capdamunt i que ja comença a ser cursi, vivim un moment històric en què els éssers humans, com ja s'ha demostrat milers de vegades, tornem a fer el ridícul. Una de les característiques de la raça humana, que es va repetint de manera cíclica, és que destruïm el planeta Terra i després hi fem el ridícul. Una bona teràpia per suportar això és riure-te'n, de tot.

Tu vas donar les primeres passes públiques en el món de la moda. Abans hi havia una diferència molt clara entre la manera de vestir d'homes i dones, però això ja no és així.

En els darrers vint anys, una de les grans revolucions en la moda en contextos democràtics ha estat la desaparició de la frontera entre gèneres. Avui, homes i dones, més enllà de la seva preferència sexual, raça, classe social o edat, poden arribar a vestir quasi de la mateixa manera. S'ha imposat una fórmula de vestir democràtic del segle XXI que neix de la suma de diferents elements. Un d'ells és l'armari del *gentleman* de tota la vida, una fórmula exitosa de poder que ha fet que avui les dones vagin amb pantalons i amb vestit jaqueta. Un altre element és l'assumpció de l'esport com una activitat principal a les societats benestants, ja que tota la panòpia del vestuari esportiu s'ha sumat a aquest estil general de la moda.

En el seu dia existia una estètica típicament gai. Encara existeix?

L'estètica gai, l'estètica queer o de l'ambient, s'ha incorporat definitivament a

aquesta fórmula de vestir democràtic. A més, tot i que pugui sonar tòpic, durant molts anys el món de la moda ha estat un terreny segur per als homes gais, i la seva visió del món ha impregnat el disseny. Si a això hi sumes que les dones també han estat poderoses dins de la moda, tens un resultat francament interessant, que se suma a aquest estil general democratitzador del vestir. Tot això ha estat possible perquè els grups, els «corrals», s'han anat barrejant. Fa uns anys, després de la Segona Guerra Mundial, i aquí al final de la dictadura franquista, la gent era transhumant i podia passar d'un ambient a un altre, hi havia ganes d'explorar i de mescla, hi havia contaminació d'estils, un entorn molt diferent de l'actual, on cada dia s'intenten posar murs més i més alts.

Podem dir que ara la gent va vestida més 'gai' que abans?

Abans, als territoris o reductes on els homosexuals podíem exercir com a tals d'una forma lliure hi havia una gran obertura i transgressió que afectava la nostra manera de vestir. En un moment donat, aquesta obertura va desplegar-se fora del seu cercle i el que fins aleshores podia ser un símbol, una manera de reconèixer-nos entre nosaltres o una manera d'expressió en llibertat, aquesta estètica dels marges, va ser adoptat pel *mainstream*, és a dir, per Zara, Mango, Dior... I això ha tingut dues conseqüències: la primera és que ha acostat tota la sensibilitat gai, que és molt àmplia, al paisatge general i a la llum del dia, però la segona és que, des del punt de vista estètic, ha restat poder a la comunitat gai, que ha hagut de reorganitzar-se. La ploma, entesa com un fenomen d'expressió, com un senyal d'identitat i de reconeixement de grup, ha perdut valor, i caldria preguntar-nos,

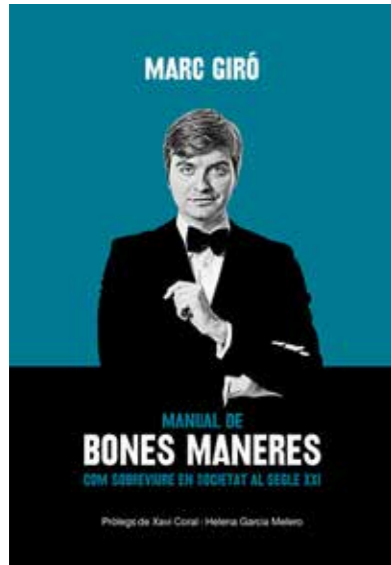
com a homosexuals, on som. Si la ploma ha estat assumida pel poder, com ens organitzarem quan vinguin maldades si no som capaços de reconèixer-nos?

Hi ha un Marc Giró que escoltem a la radio, veiem a la televisió o llegim a la premsa que és expansiu i histriònic. A casa teva ets més reposat?

Sí, però és una cosa que li passa a tothom. Això de ser expansiu és com estar en un aparador: Quan tu treballes en una fleca, una fruiteria o una ferreteria, normalment estàs recolzat al taulell, però si entra algú a la botiga t'incorpores i et poses a vendre. Soc com un botiguer: estic al taulell i si entra algú m'incorporo, i quan no hi ha ningú em poso en mode repòs. Jo soc jo mostrant-me expansiu, però també soc jo quan dormo i quan estic tranquil. Dius que soc histriònic, però més aviat diria que soc teatral, i en societat constantment s'ha de fer una mica de teatre. Soc un personatge, però tu també ho ets, i l'altre, tots ho som. Inclús quan agafes l'ascensor i trobes un veí, es produeix una petita representació, un petit ritual. Tots estem ritualitzats i jo, que també ho estic, tinc l'agregant que em guanyo la vida fent quasi de contantes. Ara bé, entre l'adormit, la persona en repòs i la que mostra diferents graus d'histrionisme hi ha una connexió, una cohesió i una coherència.

Però un forner vol vendre pa i un polític col·locar-te una idea. Tu, quan et fiques en el teu paper més trencador i teatral, simplement crees un personatge per entretenir o intentes obrir consciències?

Jo mai no he estat un activista LGTB ni formo part de cap associació. De fet, no

Manual de bones maneres.

soc activista de res. Però tinc la personalitat que tinc. Possiblement faig algun tipus d'activisme, tant de bo, però és sense cap ànim de proselitisme. Com que en el fons he estat un inconscient, no tinc un programa del tipus «ara faré això o faré allò perquè soc activista i perquèestic treballant per una comunitat, per una causa».

L'any 2017 vas publicar Manual de bones maneres, on expliques de forma divertida com comportar-se. Com cal anar a una primera cita amb qui has contactat per una app?

Crec que a les primeres cites, depenent del que busquis —si vols una relació esporàdica, no cal parafernàlia perquè tothom va pel que va—, s'hi ha d'anar polit i no desplegar-se del tot. No parlis tota l'estona de tu, intenta escoltar i, molt important, no facis un examen. Hi ha gent que va a una cita i sotmet l'altre a un interrogatori per veure si aquell quadra amb el propi ideal. Això està passant moltíssim des de la irrupció de les xarxes socials: la gent vol una cosa molt, molt, molt concreta. Doncs ja t'avanço, nena, que no trobaràs aquest algú tan específic, aquest ideal que estàs buscant, aquesta cosa platònica, perquè no existeix. T'hauràs de fotre. A més, no és una cosa del col·lectiu gai, això de

tenir personatges ideals —excepte els ossos, amb les seves pròpies característiques—; no els necessitem per res. És molt millor i apassionant sorprendre'ns.

I de quina manera s'ha de trencar una relació de manera elegant, sense ser groller?

Aquí mana la necessitat de trencar. Si tens clar que has de trencar una relació perquè no ets feliç, et sents atacat, t'ha deixat d'agradar l'altre, has conegut una altra persona, n'estàs fins als nassos, o simplement estàs avorrit de la relació, potser has de ser groller per tal que l'altre ho entengui. A més, facis el que facis, depenent de com sigui l'altre, tu podràs dir-li-ho amb molt bones maneres, amb molta estimació, però no ho entindrà. I si li ho dius grollerament tampoc no ho entindrà. Tu agafa i marxa. Que li quedi clar: No enredis la troca, no siguis escal-fabrugetes, no facis allò del sí però no, d'«et torno a trucar» amb intermitències per compassió... Marxa, que l'altre ja s'espavilarà; hi ha psiquiatres, hi ha amics, hi ha mil maneres de sortir-se'n, però d'una relació que no t'agrada, marxa.

Cal anar al psiquiatra?

Al psiquiatra, sempre val la pena anar-hi. Tothom hi hauria d'anar. Jo em malfio de la gent homòfoba, però també em malfio dels que em diuen que al psiquiatra

no hi han d'anar. Doncs ja t'espavilaràs, guapa. Així estàs. Així estem els altres que t'hem d'aguantar!

Algun cop has dit que un dia sense vermut és un dia malaguanyat.

És que un dia sense vermut —digues-li vermut, digues-li anar-te'n al cine— és un dia sense gresca. Aquí va un consell d'aquells cursis de *coach* d'estar per casa: un moment de gresca, de diversió, al dia, l'has de tenir, inclús el dia del teu enterrament! Sobretot, aquells dies que dius «tinc una mandra horrorosa, no tinc ganes de veure a ningú, tinc una depressió de cavall, vaja merda de vida», és quan més cal sortir. Ves-te'n a fer un gintònic amb un col·lega immediatament.

Per cert, com va el teu idil·li amb el Toni Cruanyes al programa de TV3 Està passant?

Crec que es quedarà en això, en un idil·li televisiu, perquè el Toni Cruanyes és un senyor que està molt assentat, amb el seu marit, el seu fill... És una persona d'ordre. I jo no soc una persona d'ordre. M'identifico més amb els personatges que viuen millor als marges, com aquells del llibre *Lo mejor es lo peor*, del ja desaparegut Alberto Cardín, que s'ho passen molt més bé. ■

Des de l'any 2014 Catalunya compta amb una llei per garantir els drets de les persones del col·lectiu LGTBI+, la Llei 11/2014, feta en col·laboració amb les entitats per canviar tota l'estructura d'un país. Han estat gairebé sis anys de transformació, principalment de les polítiques públiques i de la composició i distribució de les entitats LGTBI+ al territori català.

5 ANYS DE LA LLEI CONTRA L'HOMOFÒBIA

LA LLEI CONTRA L'HOMOFÒBIA AL TERRITORI

per Verònica Lafont i Roca

Gràcies a l'aprovació de la Llei 11/2014, les administracions catalanes han hagut de desplegar un seguit de polítiques amb mirada LGTBI+ per tal d'adaptar les seves estructures a una nova realitat. Aquesta realitat va més enllà del mateix col·lectiu i ha hagut de tenir en compte la mirada interseccional, incidint en àmbits com són salut, esports, educació o cultura, així com eixos de discriminació, com ara capacitats diverses, origen, gèneres, edat, etc.

Una nova forma de fer polítiques

Les entitats son conscients de que aquesta transformació és lenta, pel ritme en què es digereixen els canvis en les administracions públiques. Observant el desplegament de les polítiques LGTBI+ a tot el territori català, es veu que hi ha una diferència abismal en la implementació d'aquestes polítiques. Algunes administracions locals, comarcals o provincials ja fa anys que treballen per garantir els drets de les persones LGTBI+, però d'altres ho han començat a fer, quasi obligades, a partir de la gestió dels Serveis d'Atenció Integral.

Aquest fet mostra que la implementació de la llei homogeneïtza les polítiques LGTBI+ a tot el territori, canvia estructures i, en conseqüència, es fa més difícil que les diferents ideologies que lideren aquestes institucions puguin canviar d'un dia per l'altra la feina que s'està fent des del 2014. Cal dir, però, que la rapidesa en aquesta transformació vindrà de la mà de la dotació de recursos. El fet de tenir pressupostos prorrogats no ha ajudat a transformar ràpidament aquesta realitat, i per tant l'homogeneïtzació encara està en procés, i sovint ha de comptar amb els recursos propis de les administracions i de la bona voluntat de les persones que les lideren.

Creixement de les associacions LGTBI+

La realitat de les entitats LGTBI+ del territori català ha canviat al llarg d'aquests sis anys. Abans de l'aprovació de la Llei 11/2014, la majoria de les associacions estaven centralitzades a Barcelona i moltes d'elles estaven especialitzades en algun àmbit, ja fos VIH, lluita contra l'LGTBI-fòbia, famílies, etc. Aquestes entitats barcelonines coexistien amb unes poques associacions al territori, bàsicament a Girona, Reus, Vic i Lleida. Però a partir de l'aprovació de la Llei 11/2014, s'han creat noves entitats, moltes d'elles sorgides des de l'impuls de les administracions, que animaven a les persones que participaven en les diagnòstics dels plans LGTBI+ a vertebrar-se com a associacions per ser interlocutors i propulsors dels drets del col·lectiu en el seu municipi.

Moltes d'aquestes associacions rebien i gestionaven els casos d'LGTBI-fòbia detectats al territori. Sovint la gestió d'aquests casos es feia des de la precarietat i la falta de recursos. Però el desplegament de la xarxa SAI ha permès que no siguin les voluntàries d'aquestes entitats qui gestionin aquestes denúncies i incidències. Els SAI locals tenen la capacitat de professionalitzar aquestes atencions i a més de fer un treball socioeducatiu que compti amb la visió de tenir tots els recursos que hi ha a l'abast de les administracions i institucions, cosa que era impossible abastar sols des de les entitats.

A més, derivar usuàries del col·lectiu LGTBI+ a altres institucions ha permès fer un canvi en l'estructura d'aquestes associacions. És important que les derivacions es facin acompanyades de formacions als professionals i que les estructures d'atenció millorin en qualitat i siguin el més perennes possible. De rebot, aquest canvi ha transformat la posició de les associacions, ja que ara poden fer un seguiment exhaustiu dels casos i pressionar a l'administració perquè les atencions siguin de qualitat.

A la recerca de dades fiables d'LGTBI-fòbia

Un cop feta la mirada enrere, i veien què s'ha transformat, cal saber quin impacte ha tingut aquest canvi en la ciutadania. L'única manera de saber-ho és a través de les dades, per això és bàsic que la xarxa SAI faci públiques les dades referents a la quantitat d'atencions realitzades, el tipus de discriminació que han patit les persones, en quines ciutats, pobles, barris, de quines edats, quins gèneres, etc. L'avaluació d'aquestes dades permetrà conèixer, com a mínim, una part de la realitat que sacseja al col·lectiu LGTBI+.

Per altra banda, també cal fer públic el canvi en les estructures, conèixer quants professionals públics s'han format i respondre a qüestions com: quins tipus de formacions s'han fet? S'ha avaluat el grau de coneixement un cop realitzada la formació? Quants plans i protocols han inclòs la mirada LGTBI+, i quants en falten per modificar? I així anar avaluant cadascun dels objectius que es poden trobar a la Guia d'Indicadors¹.

La llei hi es i no és una quimera pensant que entre totes, administracions i entitats, posant-hi els recursos necessaris, es pot canviar tot. ■

1. Pineda, M. (2019). *Indicant el camí, Guia d'indicadors clau per a les polítiques LGTBI als ens locals*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

15 ANYS D'AVENÇOS LEGISLATIUS

per Carme Porta

El 2005 va ser un any que va marcar l'inici d'avenços legislatius llargament reclamats pel moviment LGTBI: el mes d'abril, s'aprovava a Catalunya la reforma de la llei d'adopció que permetia a les parelles del mateix sexe adoptar criatures; i el mes de juny d'aquest mateix any es reconeixia el matrimoni igualitari a tot l'Estat.

Reconèixer les parelles del mateix sexe

Van ser avenços importants, però no suficients, que donaven resposta a demandes concretes del col·lectiu LGTBI, el qual ja havia vist petits avenços amb la Llei d'Unions Estables de Parella (LUEP), però no seria fins al 2014, amb la Llei de drets de les persones LGTBI, que es reconeixerien legislativament i es desenvoluparien aquests drets.

A Catalunya, des de la dita transició democràtica han estat les entitats LGTBI les que han liderat les reivindicacions que han impulsat petits avenços, el primer dels quals va ser la mencionada LUEP —posteriorment derogada i recollida al Codi Civil— l'any 1998. Amb ella, per primer cop eren reconegudes les parelles del mateix sexe, tot i que no va ser fins molt després que les diferents administracions es van animar a impulsar canvis per fer efectius els drets del col·lectiu LGTBI.

L'any 2004, es va crear el Consell Municipal LGTBI a l'Ajuntament de Barcelona, el primer consell municipal que englobava la participació de les entitats. I l'any següent, el 2005, el Govern de la Generalitat posava en marxa el Programa per al Col·lectiu Gai, Lesbià i Transsexual —que uns anys més tard es convertiria en l'Àrea per a la Igualtat de Tracte i No Discriminació de Persones Lesbianes, Gais, Transgènere i Bisexuals—. Aquest va ser el primer òrgan executiu d'un govern i, alhora que es convertia en un referent internacional, va impulsar el primer Pla Interdepartamental per a la No-Discriminació d'Homosexuals i Transsexuals, base sobre la qual s'han desenvolupat les polítiques per a les persones LGTBI i la pròpia Llei del 2014.

La gestió de la llei dels drets LGTBI

Sens dubte, el principal avenç legislatiu a Catalunya ha estat, precisament, l'aprovació de la llei 11/2014 Per a Garantir els Drets LGTBI i per Eradicar l'Homofòbia, la Bifòbia i la Transfòbia —manca una menció explícita a la lesbofòbia, llargament reclamada i que era al text original—. Aquesta llei es va començar a gestar des del Govern l'any 2007 amb una voluntat d'àmplia participació de la societat. El llavors recent creat Consell Nacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transgènere i

Intersexuals, tot i valorar positivament els plans i compromisos governamentals, reclamava garanties i consolidació de drets, i a partir d'aquesta demanda es va demanar a diferents persones especialistes l'elaboració d'anàlisis i bases per a bastir una llei de garantia de drets.

En Francesc Jaurena, reconegut jurista i activista, se'n va encarregar de coordinar els treballs. (Es fa necessari obrir un parèntesi per reconèixer el seu treball des dels inicis, la seva dedicació i lideratge —que ja havia mostrat en els treballs de la LUEP i posteriorment en el nou Codi Civil—, sense els quals possiblement el procés de treball hauria estat tot un altre.) Ell va coordinar els treballs de Rosa Borge, Olga Viñuales, Mercè Otero i Montse Pineda, que van analitzar les mancances i necessitats plantejades des de diferents àmbits socials que calia recollir en la llei. Els treballs van donar com a fruit un document de bases sobre el que s'havia de bastir la nova llei, el qual en poc temps es va convertir en un projecte sotmès a un ampli procés de participació a nivell territorial i sectorial, obert al propi consell nacional LGTBI, altres consells de participació i a les entitats LGTBI i persones que van voler fer-hi aportacions. Tot aquest procés participatiu va plasmar-se en un articulat l'any 2010.

La Xarxa SAI LGTBI, els colors de l'Arc de Sant Martí al Territori

El proper 17 de maig es compliran tres anys de la posada en funcionament del primer Servei d'Atenció Integral LGTBI a un ajuntament, donant així compliment als diferents articles propositius i reglamentaris de la llei 11/2014, de drets de les persones LGTBI, i també implementant el mandat de l'Honorable Consellera Dolors Bassa de desplegar la Igualtat amb garantia a tot el territori, més enllà de l'àrea metropolitana i les grans ciutats.

En aquests tres anys hem signat acords de cooperació i coordinació amb prop d'un centenar d'ens locals (consells comarcals i municipis de més de 20.000 habitants) que ens permeten, a hores d'ara, donar cobertura a més de 700 municipis i tres milions d'habitants. Aquests acords ens han permès, no només garantir l'atenció a les persones en cerca d'informació, assessorament, acompanyament, tràmit, denúncia o incidència des del propi ajuntament o Consell Comarcal, que són l'administració de més proximitat i on tota la ciutadania ha de poder ser atesa (hem atès més de 3.000 persones usuàries en el darrer any), sinó també, i principalment, tenyir el territori amb els colors de l'Arc de Sant Martí: des de la Val d'Aran fins el Baix Ebre, de la Terra Alta al Baix Empordà, hem format professionals de referència a cada SAI i hem activat comissions LGTBI transversals a cada municipi. Hem format alcaldes i alcaldesses, regidors i regidores, portant la visibilització i el reconeixement dels drets LGTBI a institucions del territori on mai se n'havia parlat, o no s'havia anat més enllà d'aprovar una moció o penjar la bandera de l'Arc de Sant Martí el 28 de juny. Hem tret moltes institucions de l'armari per parlar de tot, amb la mirada de la diversitat sexual, d'orientació i expressió de gènere. Hem connectat el país en una gran xarxa on treballem tota mena de professionals dels àmbits de salut, educació, treball, serveis socials, justícia, seguretat, gent gran, gent jove, gent diversa... posant les persones al centre. Les del col·lectiu i les que no ho són, perquè parlar de SAI LGTBI és parlar de diversitats, és parlar de drets, és parlar del país i la societat que volem i estem construint. Que és de molts colors, i de tots els colors de l'Arc de Sant Martí.

Mireia Mata i Solsona

Directora General d'Igualtat de la Generalitat de Catalunya

Dos anys d'espera incomprensible

Finalment, Catalunya estava preparada per la llei, i les entitats LGTBI estaven satisfetes i expectants. Però tot l'articulat va quedar guardat en un calaix i no va ser fins dos anys més tard que diferents associacions LGTBI, cansades d'esperar, van decidir recuperar el text i forçar que el Parlament de Catalunya aprovés la llei. En el seu dia, les complicitats entre administracions i entitats havia estat positiva, però no havia trobat continuïtat, i es va fer evident que els drets no podien ser moneda de canvi. Així, un cop més, el moviment LGTBI va liderar les demandes per la garantia de drets, amb protestes i pressions que van forçar l'aprovació de la llei l'any 2014.

Des d'aleshores, els encontres i desencontres entre Govern i entitats han estat molts, i el desplegament de la llei no sempre ha seguit un ritme ràpid en la consolidació dels drets de les persones LGTBI. Certament s'ha fet feina: nous plans interdepartamentals, desenvolupament de la xarxa de Serveis d'Atenció Integral (actualment hi ha 76 serveis en marxa), elaboració del protocol del deure d'intervenció en cas de discriminació, etc., són alguns exemples del desplegament de la llei. Tot i així, la pròpia aplicació de la llei ha provocat molts

debats sobre el seu abast, l'aplicabilitat d'alguns articles i les competències reals de les diferents administracions, en especial pel què fa al règim sancionador. Les expectatives del moviment no sempre han trobat resposta i, en tot cas, la resposta no sempre ha trobat eines.

Les persones trans han fet un procés semblant. Després d'anys de reclamar una llei d'identitat de gènere, el 2007 es va aprovar la *Ley Reguladora de la Reactivación Registral Relativa al Sexo de las Personas*, que donava garantia jurídica a les persones trans, tot i que no es partia de la lliure determinació dels cossos sinó de la necessitat d'un informe psicològic que determinés la identitat, un fet que llavors ja només reclamava una petita part del moviment trans*.

Sobre la taula queda encara un treball ingent —tot i que aquests darrers anys des del Govern s'ha treballat molt—, i persisteixen molts desacords i alguns dubtes, com és el cas, precisament, de l'aplicació de les sancions. Tenim una bona llei, però com totes les lleis de desenvolupament de drets que afecten a altres lleis —passa també en les que afecten als drets de les dones, la majoria social del país—, es demana temps i de temps, malauradament, ja se n'ha donat massa. ■

JO HE VINGUT A FOLLAR!

LA NECESSITAT QUE LES CURES PRENGUIN EL CENTRE EN LES RELACIONS AFECTIVOSEXUALS ENTRE HOMES

JOSE YÉPEZ LÓPEZ ÉS PSICÒLEG ESPECIALITZAT EN AFECTIVITATS, GÈNERES I SEXUALITATS

per José Yépez López

La influència de la masculinitat en les relacions afectivosexuals entre homes més enllà de l'àmbit estricte de la parella no és una qüestió menor; ja que «canviar la forma en què l'home folla suposa canviar la pròpia masculinitat», tal com ha comentat Lionel S. Delgado.¹ La identitat masculina està fortament lligada a una sexualitat concreta, una sexualitat que ens valida com a homes, una sexualitat mirall que ens torna una imatge de nosaltres mateixos. Això pressuposa que les relacions afectivosexuals entre homes estaran molt entravessades per aquest fet. Per entendre-ho millor, excloquem d'aquestes relacions —per una estona— les que són de parella, donat el seu paper modulador de totes les altres relacions que s'estableixen.

El sexe, el gran condicionant

La cerca de sexe, és a dir, si el motiu per establir relacions és la cerca activa

de sexe o no, condiciona el tipus de relacions que es poden establir. Quan en el centre de les relacions que s'estableixen hi ha el sexe, la vulnerabilitat, les cures, les dinàmiques basades en el gènere i la possibilitat de continuïtat de la relació es veuen molt influenciades. La qüestió és complexa i àmplia, però sintetitzant podríem dir que, quan el sexe és al centre, es desplacen moltes coses que passen a ser subsidiàries, i un gran nombre d'aquestes coses tenen a veure amb qualitats que no s'adiuen a la masculinitat en el sentit més tradicional.

Per exemple, en el cas de les relacions afectivosexuals esporàdiques, hi pot haver molta dificultat per expressar incomoditats, i més encara quan parlem del moment en què es té sexe. Resulta complicat poder expressar que en un determinat moment ja no ens ve de gust follar, o que alguna cosa ens ha fet sentir incòmodes. No és només que no sigui

senzill expressar aquestes qüestions, si no que, a més, sovint tampoc no facilitem a l'altra persona que ho pugui fer. Al cap i a la fi, allà «hem vingut a follar». I això comporta problemes. Molts homes han passat per la circumstància de buscar que l'altre ejaculés per acabar amb la situació al més aviat possible, cosa que, per cert, té una gran similitud amb el que els passa, a moltes dones, en relacions heterosexuales (tenir sexe per tal que la parella no molesti més, fer algun acte sexual perquè deixi d'insistir, etc.). Hi ha una certa violència en aquest fet, un fet que, per altra banda, és molt més comú del que hom pot imaginar-se.

«Humanitzar» les relacions sexuals

Sovint busquem estratègies per no trobar-nos en situacions com aquestes. Mecanismes completament legítims, sorgits de la necessitat de protegir-nos de males experiències. Buscar persones

Quan s'analitza la influència de la socialització en un rol de gènere concret en les relacions entre persones, moltes vegades es fa des d'una perspectiva heterosexual. Molt menys estudiada està la influència de la masculinitat en les relacions afectivosexuals entre homes cisgènere fora de l'àmbit de la parella.

que parlin abans de tenir sexe, que enviïn fotografia de cara, que no busquin sexe exprés... En definitiva, estratègies per evitar situacions en què hi ha violències a les quals no estem posant nom, amb independència del que busquem finalment. I és significatiu veure com aquestes es qüestionen sovint.

Quan es busca sexe, moltes vegades se'l diferencia del moment en què es cerca amistat o relacions amoroses. Freqüentment es busca per « Descarregar », per « passar una bona estona ». I això també comporta certes problemàtiques, com ara que es decideixi unilateralment el tipus de relació que es tindrà amb l'altre —si es busca l'altre per tenir sexe, quasi sempre és algú que no coneixem i amb qui no facilitem la coneixença mútua... ni tan sols sobre el que ens agrada en el sexe. Amb aquest objectiu, es busca accelerar la situació: mitjançant aplicacions de contactes és fàcil trobar aquells que

diuen que «no volen perdre el temps» o que «no volen que els expliquis la teva vida». Diuen que volen anar al gra mentre qüestionen la validesa de mètodes que escollim per cuidar-nos a nosaltres mateixos. Volen tenir sexe utilitzant el teu cos però sense posar-hi cap identitat i sense admetre la possible vulnerabilitat. El sexe és al centre i desplaça la possibilitat de cures. A més, acaba carregant-se en cadascú la «responsabilitat del que li passi».

Reivindicar la vulnerabilitat

Davant d'això, és comprensible que els mètodes de protecció busquin regular el moment en què es tindrà sexe i que busquin «humanitzar» la relació que s'establirà.

Tenim una responsabilitat col·lectiva que cal assumir. Cal que ens plantegem la pròpia masculinitat, i així la pròpia

sexualitat. Cal que (ens) permetem ser vulnerables, comunicar-nos, no veure els altres com a oportunitats per follar i validar-nos. Com molt bé proposa el fanzín marica *La Lloca* en el seu segon número, «reivindiquem la mediocritat sexual!». Cal que els homes parlin amb altres homes d'inseguretats, d'incapacitats, de limitacions, de necessitats, de la realitat... de l'afectivosexualitat que és —o hauria de ser— més pròpia de cadascú i no part d'un teatre pornogràfic masculí que acaba abocant-nos a violències. ■

1. Lionel S. Delgado. «Follamos para ser hombres. Los límites de la empatía como puerta de la virilidad» [en línia]. *Ctxt*, núm. 173 (juny 2018). <<https://ctxt.es/es/20180613/Firmas/20137/sexo-empatia-virilidad-masculinidad-roles-feminismo-Lionel-S-Delgado.htm>>

S O M D I V E R S O S

ÈTICA I ESTÈTICA A LES XARXES SOCIALS

«L'home està allunyat de si mateix quan parla a cara descoberta. Dona-li una màscara i et dirà la veritat.»

OSCAR WILDE

AQUESTA FRASE TÉ MÉS DE CENT ANYS, PERÒ ENS SONA RABIOSAMENT ACTUAL

per Sergi Talló

Ètica, l'unicorn de les xarxes socials

Més d'una vegada t'hauràs trobat en alguna situació compromesa en una conversa *online*: la manca d'emoticones ha fet mal interpretar un missatge —com canvia tot de sentit afegint un somriure!—. Aquella persona tan encantadora que vas conèixer la setmana passada en un bar s'ha convertit de sobte en un trol quan t'has posat a llegir el seu perfil de Twitter: O a la inversa: accidentalment, avui t'han presentat en una festa aquell imbècil que no toleres per Instagram... I ha resultat ser un encant!

A tots ens ha passat. Però, t'has parat alguna vegada a analitzar quantes vegades has estat tu l'imbècil? De forma involuntària. O no.

Per què ens costa tant gestionar aquella llibertat que sentim en l'exercici de l'anonimat?

En alguns entorns especials, com ara el dels videojocs o les aplicacions d'oci, és normal crear un avatar que fa la funció d'un actor, on podem jugar a

ser una altra persona. Són situacions innocents i lúdiques, una vàlvula d'escapament, una forma de lleure. Al cap i a la fi, es la seva finalitat; per això han estat creats.

Però sovint confonem aquest tema en altres entorns ben diferenciats, com ara xarxes socials o aplicacions per lligar. I aquí hem d'anar amb compte: no és cap joc. Ni per a nosaltres ni, sobretot, per als altres. Se suposa que ens volem «vendre» presentant el millor de nosaltres mateixos per tal de trobar una amistat, un grup d'oci o una simple relació sexual esporàdica. Quin sentit té aleshores posar-se la màscara? Tard o d'hora haurem de quedar amb aquella persona (o persones) i el joc s'acabarà de cop.

Formalitat a través de la wifi

Quan internet encara estava en la seva prehistòria, es va publicar el llibre *Netiquette* (Virginia Shea, 1994), títol que prové del vocable anglès *net* ('xarxa') i del francès *étiquette* ('etiqueta', 'bones

maneres'), és a dir, un llibre de bones pràctiques o com comportar-se dins la xarxa en qualsevol lloc del món.

Aquest «en qualsevol lloc del món» és molt important, perquè sovint oblidem que internet ens ha portat a un entorn globalitzat. La persona que tenim a l'altra banda de la pantalla no sabem de quin país, cultura o entorn prové. No podem actuar segons la nostra idiosincràsia, car correm el risc de crear errors o malentesos.

11 regles bàsiques

Tot i que el llibre *Netiquette* posa l'accent en regles bàsiques de sentit comú general, aquí en farem un petit repàs adaptat a les particularitats del microcosmos LGTBIQ+:

1. No és no!

En necessites més detalls? És la regla número 1. Té el mateix poder dir que NO a una situació que no t'interessa, com respectar el NO que et pugui dir qualsevol persona.

Al núm. 4 de COLORS vam publicar un reportatge en què es donaven certes idees, consells o guies per obrir un primer perfil a internet. Era l'estètica del procés. D'aleshores ençà han passat ja deu anys i la xarxa ha canviat molt. Aquestes línies afegeixen alguns detalls en l'estètica, però, sobretot, proposen algunes normes ètiques a l'hora d'interactuar a les xarxes socials.

2. Cortesia i gentilesa en les teves respostes

Especialment si has de dir un NO. Desconeixes totalment el rerefons de la persona amb qui parles: els seus problemes, fòbies i fílies, possibles traumes... Refusa educadament, pensant les paraules justes i sense ferir. Un missatge amb emoticones ajuda a posar un context emocional a una frase. Només si l'altre insisteix de forma poc educada, aleshores et pots permetre el luxe de ser contundent.

3. Aquesta persona és irresistible!!

Tu també, i sense Photoshop. Sigues humil i, sobretot, honest. No hi ha res més original i sexi en el món fantàstic, fals i virtual del segle XXI que ser verídic, autèntic i analògic com en el segle XX.

4. Bareback/IH

Recordes els fatxes que es manifesten en contra de coses com l'avortament i el matrimoni gai? Com reaccionem, nosaltres? Si no vols avortar, no avortis. Si no ets gai o lesbiana, la llei no t'afecta, ergo

deixa'ns en pau. Quan algú et diu que prefereix el sexe sense protecció, no en preguntis els motius, no pontifiquis i no jutgis. Ell o ella en té els seus motius. Si no t'interessa, digues-li que NO i punt. El mateix passa si una persona et comenta que és seropositiva, en concret quan el tema surt després d'haver tingut sexe. No tens dret a cabrejar-te: ningú no està obligat a desvelar el seu estat. Si l'acte ha estat consensuat i amb protecció, no passa res. Si ha estat sense protecció, la responsabilitat és teva al 50%. Aparca la serofòbia i reflexiona sobre els TEUS actes. No oblidis que la H de VIH vol dir *humana*. Estàs parlant amb una persona.

5. Ull amb l'ortografia

Tots fem faltes, no som perfectes, però d'aquí a escriure amb contínues abreviacions, manca de signes de puntuació, majúscules... Controla també les emoticones: són òptimes per contextualitzar una idea, però si cada missatge en conté 300 el teu receptor tindrà la sensació d'estar xatejant amb Nefertiti.

L'ortografia ens defineix com a persones, ja que, encara que sembli un contrasentit, el més important no sempre

és el que llegim en cada línia, sinó entre línies. Recorda, a més, que moltes coses quedaran publicades per un període llarg de temps, o potser indefinidament.

6. Legalitat versus ètica

Hi ha coses que no queda bé fer-les, però n'hi ha d'altres que NO ES PODEN fer. Atenció a aquesta diferència. No etiquetis, no passis fotos a tercers o no mostris converses privades sense preguntar-ho abans. Millor dit: no ho facis i punt.

Recorda que coses que a tu et semblen normals, en altres països o cultures són ofensives. No caiguis en la temptació d'entrar en la quadratura del «que s'adaptin els altres al meu país»; internet no és cap país ni té fronteres. Tots som iguals. Segueix les regles universals del sentit comú.

Respecta les regles de cada aplicació o xarxa social. Estan publicades, llegeix-les perquè són importants; altrament, el teu perfil podria ser denunciat o cancel·lat.

7. Interactua

Escriu, pregunta i escolta. Has creat un perfil per trobar altres per-

Denuncia la discriminació, ja sigui en públic com en privat, mitjançant les eines que disposen aplicacions i espais web.

La honestat obre fronteres.

Imposa l'educació. En la vida real ningú entra d'aquesta manera. A internet tampoc s'ha d'acceptar.

sones i compartir experiències, o per monologar sobre la teva persona? En aquest segon cas t'equivoques de mitjà: el que has d'obrir és un blog.

8. No discriminis

Sembla d'una lògica aclaparadora, però cada dia veus frases horroroses anunciant «aspecte hetero», «plomes no», «només vegans», «ni asiàtics ni negres». Això són *negacions* que defineixen l'altre. És molt senzill ser subtils o políticament correctes, però si sempre defineixes l'altre és fàcil caure en alguna discriminació.

Intenta posar només afirmacions (o negacions) que et defineixin a tu mateix: «m'agraden les noies fins als 35 anys», «soc de (tal ciutat) i prefereixo conèixer gent de l'entorn», «adoro els pèl-rojos», «busco gent amb qui fer esport», «no bec alcohol», etc.

Fixa't en un petit detall: els discriminadors dels primers exemples solen tenir perfils falsos, sense fotos o amb els típics cossos decapitats. No mostren res però ho exigeixen tot. Això, en realitat, no és més que automenyspreu.

9. Respecta l'armari aliè

Tu estàs fora de l'armari, però la persona amb qui parles potser no. No forçis la situació ni en preguntis el motiu i, sobretot, no intentis jugar a fer psicoteràpia amb una persona que no coneixes. Recordes la teva por o la vergonya que senties quan encara estaves dins l'armari? El terror a l'assetjament escolar o a la discriminació? Doncs intenta fer aflorar de nou aquests sentiments quan parlis amb una persona que està en una situació semblant. No se't demana que facis l'esforç d'entendre la seva decisió, només de respectar-la.

Que vulguis quedar o no, ja és un altre tema. Això sí: si refuses, fes-ho amb elegància.

10. Ignora els trols

Un trol és un pobre desgraciat que no té res més a fer que alterar l'harmonia d'un espai, insultar, crear discussions i donar la nota. S'alimenten de les nostres reaccions, de la nostra mala sang. Si els ignores, es desactiven sols. Si, tot i això, travessen certes barreres ètiques o legals, utilitza les eines de denúncia de

l'aplicació i deixa la solució en mans dels gestors perquè el frenin.

11. La ironia i el sarcasme, armes de destrucció massiva

T'has trobat una mala resposta? Un insult? Un comentari fora de lloc? A vegades costa ignorar-ho, però posar-te al seu nivell no ajuda. Si domines l'art del sarcasme, la ironia i l'acidesa verbal, desactivar un imbècil és un excitant i alliberador joc de nens; si no el domines, aplica el punt anterior: ignora els trols.

LGTBIQ+ contra lGt(b)iq+

Per motius que s'escapen a l'entendiment més lògic, les sigles que defineixen el col·lectiu LGTBIQ+ tendeixen a maximitzar la G, minimitzar la L, satiritzar la T, ignorar la B i fer una sopa de lletres amb tota la resta.

Cadascuna d'aquestes discriminacions té una definició establerta: lesbofòbia, transfòbia, bifòbia, etc., però encara n'hi ha més: per sota de totes elles, de forma subtil i sibil·lina, ataquen la plumofòbia, la serofòbia, la grassofòbia, etc.

Molt sovint, el discriminat està exercint també com a discriminador. Si ja succeeix en el món real, *offline*, la invisibilitat que ens dona internet empitjora la situació. Què està passant?

Ens dediquem a jutjar la mediocritat de l'entorn, persones incloses, per camuflar la nostra mediocritat, sense assumir que aquesta mediocritat pròpia generalment no és més que una falsa idea que hem agafat de nosaltres mateixos en observar altres vides *online* que són falsament perfectes.

Tots formem part d'alguna minoria: tu ets gai, gras i amb ploma; ella és trans* seropositiva i nord-africana; el senyor

d'allà davant és un home de 73 anys, que va en cadira de rodes i encara es troba dins l'armari... Continuem?

Tots som diferents, tots som únics

Si ens mirem al mirall, tenim alguna particularitat que ens fa diferents, únics. Si fem mofa d'algú, aquesta persona tindrà munició suficient per buscar-nos una particularitat, doblegar-la, exagerar-la i maximitzar-la, per escopir-nos-la finalment a la cara en forma d'insult. Evitem començar.

Tots tenim *micro*s dins nostre: micro-masclisme, microhomofòbia, etc. L'entorn heteronormatiu ens modela i mar-

ca de petits, però això no és cap excusa per no intentar aprendre i canviar. Cada error que fem, cada burrada que diem, ha de ser enfrontada, entesa i corregida. Si algú té el detall de fer-nos observar, de forma educada i gentil, una animalada que hem dit o escrit per internet, no costa gens donar les gràcies i créixer una mica més en el respecte a la diversitat.

En lloc de parlar de les fòbies que ens provoquen els altres, potser seria més útil començar a explicar les nostres fil·les i tot allò que ens agrada: no passarà massa temps fins que aparegui una persona interessada a compartir-les. Al cap i a la fi, ens hem creat un perfil per trobar ànimes comunes, no? ■

«Al capdavall, ètica i estètica són el mateix.»

LUDWIG WITTGENSTEIN

A alguns països àrabs hi ha lleis que castiguen les persones LGTBI. A més, en una societat de profundes arrels masclistes, els gais són estigmatitzats i sovint migren cap a altres països per viure la seva orientació sexual en llibertat. Hi ha qui diu que aquesta actitud té molt a veure amb la religió musulmana, però el cert és que l'Alcorà no diu res sobre l'homosexualitat.

HOMOSEXUALITAT I MÓN ÀRAB CONTEMPORANI

per Robert Bonet

Per trobar el primer grup en defensa dels homosexuals a Occident ens hem de remuntar a l'any 1897, quan el metge Magnus Hirschfeld, l'editor Max Spohr, el jurista Eduard Oberg i l'escriptor Franz Joseph von Bülow van fundar a Berlín el Wissenschaftlich-humanitäre Komitee (Comitè Científic Humanitari). En canvi, per descobrir les primeres reaccions socials a l'homofòbia dins el món àrab hem de remetre'ns a finals de l'any 2000, quan comencen a sorgir moviments en pro de les causes de les minories sexuals.

El problema de la invisibilització

Tal és el cas de l'associació algeriana Abu Nuwas, el nom de la qual ret homenatge a un poeta del segle VIII que, segons la mateixa entitat, «va ser un dels grans poetes del seu temps, i homosexual». L'associació pretén utilitzar les fonts de la literatura àrab homoeròtica i les conegudes relacions «sodomites» dels seus escriptors per reivindicar precisament el reconeixement i la visibilitat homosexual. Perquè el principal problema del col·lectiu LGTBI en el món àrab d'avui és la seva invisibilització. En un grup social que sofreix contínuament la vulneració dels seus drets —a molts països àrabs l'homosexualitat és penada per llei—, i el masclisme pressiona, la sensació d'ofec i ocultació és permanent.

Tot i això, molts exegetes musulmans parlen de l'acceptació de l'homosexualitat al llarg de la història, i no és fins a l'època del colonialisme i el desenvolupament dels moviments islamistes i puritans com el wahhabisme, que l'homosexualitat passa a ser abominable i punible. Paradoxalment, durant les primeres dècades del segle XX, el Magreb va ser un «paradís» per a molts gais occidentals que fugien d'una Europa puritana a la recerca de la llibertat sexual que es vivia en terres de l'islam. Al Marroc, l'homosexualitat no fou considerada delictiva fins al 1972 i va ser per culpa de la influència saudita. A Indonèsia, per exemple, el país amb més creients islàmics de tot el món, l'homosexualitat mai no ha estat prohibida, i allà el corrent més estès és el sunnita.

Opinions encara minoritàries

Així mateix, l'acceptació de l'homosexualitat està àmpliament documentada, en diferents èpoques, territoris i segles. Certs musulmans lliberals com, per exemple, els membres de la Fundació Al-Fatiha accepten l'homosexualitat, la consideren un fet natural i veuen la condemna religiosa com una cosa obsoleta en una societat moderna. Per la seva part, l'escriptora lesbiana Irshad Manji ha expressat que la convivència entre l'homosexualitat i l'islam no hauria de presentar problemes. Però aquestes encara

són opinions minoritàries. Pel que fa a les persones transsexuals, en el xiisme, pensadors com l'ayatol·là Khomeini han argumentat a favor de la legalització de les operacions de canvi de sexe si un home es sent dona, ja que l'Alcorà no en diu res, i a països com l'Iran aquest tipus d'intervencions són legals.

L'homofòbia com a arma política

Podria ser la realitat LGTBI un mer objecte de la lluita global d'interessos? Els casos mediàtics sobre persones homosexuals al Líban, Egipte o als territoris de l'Estat Islàmic mostren més una persecució a les idees i els estils de vida considerats occidentals que no pas contra l'orientació sexual, ja que molts països islàmics solen vincular l'homosexualitat amb el capitalisme i Occident. Però, per altra banda, també hi ha molt d'interès pel costat occidental a desprestigiar el món islàmic i la cultura àrab estenent la idea que, en no respectar els drets LGTBI, són integristes i cal estrènyer-los en les relacions polítiques i comercials.

Sigui com sigui, cal recordar que en algun lloc no molt llunyà algú encara s'ha d'amagar per seguir tenint vida, i costa imaginar un déu homòfob quan totes les creences religioses proclamen l'amor a tots els éssers humans. ■

La primera associació gai islàmica a Catalunya

A Barcelona, l'any 2012 va néixer la primera associació gai islàmica de Catalunya, l'Associació de Musulmans Homosexuals (AMHO), però el seu fundador, Abdel Jahlil Zam Zam, va haver d'amagar-se durant anys a causa de les amenaces de mort que va rebre, i no va reaparèixer fins al passat 2019. L'Abdel ha explicat a COLORS DEL TERRITORI que té la voluntat de reunificar els musulmans homosexuals per treballar, entre tots, el missatge que l'Alcorà no castiga l'homosexualitat i que la discriminació que pateixen actualment es deu al fet que els líders musulmans interpreten malament un *hadit* ('narració') de Mahoma i envien missatges erronis i homòfobs als seus fidels. Zam Zam, que avui ja està jubilat i viu a Andalusia, intenta transmetre un missatge de respecte i tolerància: «Tots hem estat creats per Al·là. Si renegues de ser qui ets, estàs cometent un error i, com que Al·là és perfecte en la seva creació, no pots deixar de ser el que ets». Creu que és irònic que al Marroc existeixin bars, discoteques i saunes per al públic homosexual i que alhora la llei penalitzi l'homosexualitat amb la presó i es facin batudes de tant en tant en aquests locals. Diu que és per «nivellar les tensions» i perquè «les aigües tornin a la tranquil·litat» en el que sembla ser una acció per calmar la societat islàmica més homòfoba.

NASSIM HIDA

«Jo, als meus amics que creuen en l'islam, els dic que la religió no diu res respecte a l'homosexualitat, que soc igual que ells»

En Nassim Hida, de 19 anys, de ben jove va haver d'emigrar des del Marroc fins a Bèlgica, primer, per acabar arribant a Catalunya, fugint de l'homofòbia, tant per part de la societat com de la seva pròpia família. Ara viu a Tarragona amb la intenció de complir els seus somnis: ser cuiner professional, i no veure's sol davant les dificultats.

Per què vas marxar del Marroc?

Soc gai i volia viure la meua sexualitat lliurement. Va ser un procés difícil i dur, però necessitava fugir, ja que al Marroc, per tal que ningú no s'adonés de la meua homosexualitat, havia inclús de mostrar-me homòfob amb altres companys.

Et consideres una persona religiosa?

Gens ni mica. Em sorprèn veure que molta gent d'aquí creu que tots els àrabs som musulmans.

La discriminació que es dona al món àrab prové de la cultura o bé de la religió islàmica?

Les dues hi estan implicades. La religió afecta directament, restringeix l'homosexualitat. Al Marroc hi ha una llei que la prohibeix i que pot provocar presó i multes elevades. Per altra banda, en la cultura islàmica, l'home sempre ha treballat fora de casa i la dona a dins i, quan hi ha un homosexual a la família, s'ho prenen com si desequilibrés la balança: s'ha de quedar a casa treballant amb les dones, perdent els privilegis de l'ho-

me. Els homes, masculistes, se senten insultats perquè poses en dubte l'estructura d'una societat en què la paraula de l'home domina tota la vida familiar.

Abdel Jahlil Zam Zam, antic activista musulmà de Barcelona, explica que l'Alcorà no prohibeix l'homosexualitat i defensa que es pot separar orientació sexual de creença.

Té tota la raó. Jo també dic als meus amics marroquins que busquin una sola frase a l'Alcorà on es pugui llegir que l'homosexualitat sigui un pecat. L'únic que hi ha són unes paraules del profeta Mahoma en què es consideren de manera negativa les pràctiques sodomites, i els líders més integristes s'aferran a això, oblidant que no és paraula d'Al·là, ja que no està escrit a l'Alcorà.

Com a homosexual àrab no creient, com creus que es pot lluitar per defensar els drets de la comunitat LGTBI en el món àrab contemporani?

S'ha de fer un treball transversal de boca en boca en la societat àrab. Jo, als meus amics marroquins que creuen en l'islam, els dic que la religió no diu res respecte a l'homosexualitat i que soc igual que ells. També hi ha associacions que treballen publicant entrevistes per sortir de la invisibilitat.

A Tunísia l'homosexualitat és delictiu, tot i això Munir Baatur, conegut activista homosexual, es presenta a les eleccions presidencials del seu país.

Tant a Algèria com al Marroc i a Tunísia hi ha la Llei 489, que castiga l'homosexualitat amb presó de sis mesos a tres anys i multes elevades, però, paradoxalment, estan apareixent molts negocis relacionats amb l'homosexualitat, com bars, discoteques i saunes, i molts grups i associacions estan treballant per intentar, en primer lloc, canviar la llei. Evidentment, que hi hagi un candidat homosexual dona visibilitat i posa el tema més sobre la taula, però primer potser caldria fer pinya per canviar la llei. Aconseguir això serà la primera gran victòria de l'associacionisme àrab.

És cert que al Marroc, per contactar amb gent i socialitzar, els homosexuals han d'utilitzar Tinder (app per a heterosexuals) per poder amagar la seva sexualitat?

Sí. Al Marroc, les apps específiques d'ambient, hi ha qui les utilitza per detectar i ubicar homosexuals i anar per a ells. Allà, una persona que és gai, en el moment en què pateixi una violació o qualsevol tipus d'agressió física, no ho pot dir públicament, ja que seria identificat i se'l marginaria; inclús pot passar que el detinguin per ser gai, quan realment és la víctima. Les persones que han sofert agressions han de suportar les conseqüències en el silenci més profund i agre. Pensa que aquí, a

Catalunya, es calcula que un 80% de la població accepta l'homosexualitat, mentre que a un 10% li és igual i encara existeix un 10% homòfob. Són homòfobs, sí, però no en són tants en nombre com al Marroc. Allà un ha de demostrar contínuament que no és gai. La gent es fica dins la teua vida, et fan preguntes sobre la teua intimitat i inclús provoquen actes per veure com reacciones i veure si ets homosexual o no. En canvi, aquí a Tarragona, jo puc estar coneixent algun noi sense que ningú no tafaneji sobre amb qui quedo o amb qui no.

Tu utilitzes les típiques apps gais com ara Grindr per lligar i conèixer gent?

No. Tinc amics marroquins que em presenten altres persones de l'ambient. Amb un amic utilitzem una xarxa de contactes ja establerta mitjançant WhatsApp o Instagram a la qual es va afegint gent, així evitem possibles situacions de risc.

Com veus el teu futur?

Acabant els meus estudis d'hostaleria, fent el que més m'agrada i he volgut sempre, lluny de la meua família, i sobretot escollint jo la persona amb la qual vull compartir la vida i no la que esculli la meua família. Estic lluitant pels meus somnis, però també voldria que la lluita pels drets LGTBI al Marroc avancés, perquè encara tinc molts amics allà que m'escruien i m'expliquen les coses que els passen, coses que no fan riure gens ni mica. ■

ETIQUETA

DESPRENDRE'NS DE LES ETIQUETES QUE ENS ENCASELLEN

Ara que són tan comunes les etiquetes a les xarxes socials, els omnipresents #hashtags, és potser hora de fer algunes consideracions sobre el que signifiquen les etiquetes a la vida personal que no cal que oblidem.

per Piuet (<http://piublog.blogspot.com>)

Una etiqueta suposa assignar o prendre una identitat, un adreçament, una afecció, una definició, descripció, o tot junt. El fet, però, és que les etiquetes, apart d'intentar definir, també comporten alguns perills; per començar, no són il·limitades, i per tant ens limiten. A més, la tria d'etiquetes, finita per definició, sovint ens ve adjudicada de fora, no sempre la podem escollir, així que sol ser més externa que pròpia.

La dualitat en l'etiquetatge

No oblidem que com a individus, fins i tot abans de néixer, ens etiqueten al ventre matern: és nen o nena? L'ecografia i l'entorn mèdic ens adjudicaran la primera etiqueta, #♀ o #♂. Una etiqueta dual amb què, sense haver-nos demanat res, ens començaran a en-

casellar, a preparar un nom, una roba, uns regals, uns condicionaments absolutament aliens a la nostra persona. D'enfora, sense haver-nos demanat cap assentiment de si ens agrada, ens hi sentim bé, o de si acceptem aquestes primeres etiquetes, de gènere i nom. Aquestes etiquetes que ens hauran de definir i que són no triades les durem al damunt uns quants anys, en molts casos fins la tomba.

Més endavant, als pocs anys de vida, vindran a etiquetar-nos amb l'orientació sexual. T'agrada algun nen o nena? Tens parella? L'etiqueta per defecte serà #heterosexual. Un cop més sense haver-nos demanat l'opinió i un cop més es tracta d'una etiqueta que ens ve de fora. En aquesta etapa d'infantesa o adolescència, depenent de la informació que ens hagi arribat, edu-

cació, valentia de transgressió, decisió o d'altres condicionaments, potser gosarem anar a buscar etiquetes que ens conformin més, que ens facin sentir millor que no pas les que ens han posat per defecte: així, ens trobarem disponibles al menú *orientació sexual* els coneguts #gai #lesbiana #bisexual, i si mirem una mica més enllà d'altres etiquetes, sigles i lletres: LGTB, sigles que en anglès s'allarguen fins a LGBTQIA+. Unes quantes colors afegides en quant a sexe, orientació sexual, identitat i expressió de gènere, en tots els casos opcions d'etiquetes que pretenen accontentar tothom i que ens faran creure que potser som intrínsecament alguna d'elles. De fet, molta gent no les qüestionarà mai i les viurà, potser amb felicitat, fins i tot amb #orgull i reivindicació, o amb resignació. I és que potser realment som alguna d'aquestes lletres.

#TAGME

O potser no. I és que hi ha persones que sí que les qüestionem. Perquè les etiquetes són armes de doble tall. Quant un és encasellat costa més tenir un peu a l'altra casella, per exemple, o a més d'una casella. S'han creat etiquetes més suposadament inclusives, com #bisexual, #pansexual, #omnisexual, #poliamor i d'altres. I etiquetes que rebutgen les etiquetes; dir-se #queer, per exemple, vol dir rebutjar les etiquetes, però cau en la ironia de ser una altra lletra, per tant etiqueta, del complicat LGBTQIA+. O el concepte #NoBinari, que també rebutja el només blanc o negre. A tot això la **A**, de què tan poc en sentim a parlar, és la de #asexual.

Una qüestió de jerarquies

El doble tall de les etiquetes arriba perquè creen binomis o dualitats, i com

això és utilitzat per les institucions, la societat o pel sistema. Aquestes dualitats i etiquetes inevitablement venen acompanyades de jerarquies i dinàmiques de poder. Així, les societats creen discursos entorn a les etiquetes o identitats, sempre amb aquest rerefons de jerarquia, on hi haurà individus normatius o dissidents, i privilegiats o discriminats. D'això es tracta una jerarquia. Tal i com assenyala l'escriptor queer Paul B. Preciado, «La diferència entre masculí i femení és una jerarquia. Les diferències entre masculí i femení, homosexual i heterosexual, estableixen jerarquies i constitueixen un acte de discriminació».

Com a sistema normatiu i dominant tenim la coneguda #heteronormativitat, pilar del sistema patriarcal: una sèrie de normes d'estil de vida, pràctiques i institucions que promouen un

posicionament binari de sexe biològic, identitat de gènere i rols de gènere; que assumeixen l'heterosexualitat com a norma natural, i que donen privilegis a les relacions monògames i al sexe reproductiu per sobre de totes les altres pràctiques. Així, qualsevulla persona que no s'adhereixi a aquestes normes estarà destinada a la dissidència, a haver-se d'explicar, de justificar contínuament, de clamar igualtat la resta de la seva vida, o a amagar-se i acceptar les discriminacions de què serà víctima simplement per la seva condició divergent de la norma. Ens sona, oi?

Transitar d'una etiqueta a l'altra

Una altra qüestió amb les etiquetes és que, durant el trajecte vital com a persona, és molt possible que ballem i naveguem entre diverses d'aquestes múlti-

ETIQUETA #TAGME

ples etiquetes. Que explorem, juguem i saltem entre les definicions i conceptes, ja que realment no arriben a abraçar totes les possibles identitats. Pel simple fet que tot vivint com a éssers vius ens movem i naveguem de manera natural, això farà que les etiquetes ens valguin durant un temps, però molt possiblement mai no siguin definitives ni inamovibles. Ens assignen etiquetes, i ara resulta que a més no valen per sempre.

Cal ser conscients que la realitat d'una persona és molt més complexa que unes sigles o uns patrons. No hi ha veritat de gènere, de masculí i femení, més enllà de les ficcions culturals normatives. Els cossos som una múltiple configuració hormonal, cromosòmica, genètica, sexual i sensual que **flueix** durant el cicle vital. Considerem el concepte *gènere fluid* com una eina cap a l'extinció de les etiquetes. Com observa el poeta Lorin Morgan-Richards, «*un dia les botigues ja no tindran classificacions de gènere. Enlloc d'això, és el consumidor qui decidirà com i què vol, i no pas l'enginyeria social de les corporacions. El concepte de gènere s'extingirà*».

Un sistema que genera discriminacions

La reflexió, apart de denunciar la jerarquia on la norma i els dominants són l'home i l'heterosexualitat i que la resta estem condemnades a la discriminació institucional, és que no oblidem que les etiquetes que puguem adoptar resulten en molts casos només temporals. Que hem de ser lliures per a poder-les adoptar o rebutjar com vulguem, que en tenim tot el dret per a buscar l'amor i la felicitat, o la fruïció com a humans tal i com decidim. Prou d'home o dona, hetero o homo, actiu o passiu, quin avoriment!

El generisme, o creença que el gènere és rígid i inherent, així com moltes de les etiquetes, les construccions jeràrquiques i la sexualitat dual realment el que fan és tallar-nos les ales i impedir-nos ser l'univers ple de complexitats i de detalls que potencialment som com a individus. El sistema heteropatriarcal on se sostenen totes aquestes etiquetes és el responsable

de causar les discriminacions, *bullying* i violència que pateixen les dissidències. Cal alliberar la societat i les institucions d'aquest sistema. Alliberem-nos com a individus. Fugim de les etiquetes, combatem-les. ■

La barba i el bigoti de la cara són característiques principalment masculines —es tracta d'atributs morfològics, com ho és l'estatura, la complexió o el color de la pell—, però a diferència d'altres trets externs de les persones, en una societat binarista i patriarcal com la nostra marquen una diferència molt nítida entre el que es considera un home i una dona. Per això, les dones trans es veuen obligades a emprendre una lluita constant contra el pèl de la cara per tal d'evitar que la societat les menyspreï i les assenyali amb el dit.

per Patricia Caballero

NI UN PÈL MÉS! EL BIGOTI I LA BARBA DE LES DONES TRANS

De tothom es sabut que la barba, el bigoti i el pèl al rostre és un tret característic dels homes, tot i que molts desitjarien no haver de passar cada dia per l'afaitat incòmode del matí. També les dones, en més o menys mesura, tenen pèls en alguna part del seu cos —a més del cap—, com poden ser les cames, els braços, les aixelles o, fins i tot, la zona del bigoti o els engonals, on moltes d'elles empren setmanalment una batalla fratricida contra aquest pèl molest que reflecteix el mirall.

Però l'existència del pèl al cos humà és un fet hormonal i alhora genètic, que es podria considerar molt necessari ja que és una protecció del nostre cos envers les diverses agressions que la pell va rebent al llarg del dia a dia i durant tota la nostra vida.

Una batalla diària

Aleshores, si és genètic i necessari, per què gairebé tothom, en especial les dones, lliura aquesta batalla diària, setmanal o mensual, anant a depilar-se en les seves diferents vessants —com el làser convencional, la llum polsada, la llum elèctrica, la cera, etc.—, algunes vegades en la intimitat de la pròpia llar, d'altres a fora, i sempre restant hores al ja escàs temps lliure del que disposem en la societat moderna?

Més enllà d'una explicació genèrica d'aquest «per què», el qual, sens dubte, té un gran component estètic, si parem la mirada en les persones trans, tant noies com nois, binaris i no binaris, ens trobem que l'existència o absència de pèl els permet una invisibilitat o *passing* social, un passar desapercbut/da a qualsevol espai públic, sigui un vagó de metro, un autobús, un tren de mitja o curta distància o, senzillament, anant a buscar el pa al forn d'un poble d'un miler d'habitants.

Amagar la barba sota el maquillatge

Per a les noies trans, en una societat tant binarista i estereotipada, no tenir pèls visibles és un valor afegit, doncs implica que la resta de persones, quan et miren, no intentin endevinar què ets a través del teu rostre, o si portes faldilles, no busquin pèls a les cames. A una dona trans, més d'una vegada a la seva vida, li molesta, i molt, que vulguin endevinar la seva procedència genètica pel simple fet de portar una barba mal afeitada a sota del maquillatge o unes cames mal depilades a sota de les mitges.

No ens enganyem, la majoria de persones, malauradament, encara jutgen i classifiquen als altres, en especial a les dones trans, pel que veuen estèticament en el moment d'entrar en contacte amb elles, observant la seva imatge i la seva expressió corporal, i no ens referim al contacte físic, sinó al simple contacte ocular, a l'escàner de visió irreverent que fan milers d'individus quant es troben de cara o es creuen amb una dona

trans. I si, per casualitat, s'hi asseuen al costat en un restaurant, un teatre, un cinema o un vagó de tren, busquen, cerquen i s'omplen de raons per fer-se l'eterna, sexista, binària i simplona pregunta: «Què és?»

Un rol de dona sense cap pèl

Però a la mateixa velocitat, a vegades més ràpid encara, la majoria de dones trans responen mentalment: «I a tu què t'importa el què jo sóc o què tinc entre les cames!». Ara bé, aquesta realitat es repeteix dia rere dia, setmana rere setmana, mes rere mes... i al final s'entén allò de la batalla diària i setmanal de la lluita contra el pèl, sobre tot el del rostre en el cas de les noies —i no només de les noies trans—. Perquè, on s'ha vist una dona amb bigoti, més enllà de la dona barbuda del circ de principis del segle passat? A les dones, històricament, una de les moltes coses que els ha exigida la societat, en especial per part dels homes —és igual que siguin desconeguts, companys de feina, amics, parelles, marits o amants—, és la correcció, en aquest cas l'absència en l'afer del pèl (per sort, hi ha dones cis que darrerament estan reivindicant que la seva barba no els molesta, i la mostren amb total naturalitat).

Així, les dones trans, si volen passar el més desapercbut possible i viure la seva vida amb pau i harmonia social, tenen un plus de complicació en això del pèl al cos, especialment al rostre, degut a una qüestió estrictament genètica. I que ningú cregui

que la hormonació ajuda gaire; ho fa, però poc, perquè en la majoria de casos, el que fa és fer la pell diferent, més fina, més suau, però no és ni molt menys un element decisiu en l'eliminació del pèl.

I cal afegir que l'afaitat diari es torna un infern, un malson, perquè, com que la hormonació t'afina la pell de manera gradual, la maquineta d'afaitar que feies servir d'una manera exacte i que havies après a utilitzar després de moltes setmanes i mesos d'anar provant i de més d'un tall innecessari, de cop te n'adones que ja no et serveix de la mateixa manera, que has de tornar a començar quasi de nou i aprendre a poc a poc, que tens una pell nova i que l'has de conèixer, respectar i cuidar més que abans.

Una barba per passar desapercbut

I pel què fa als homes i nois trans, pateixen amb la mateixa intensitat aquet afer del pèl? En aquest cas, millor dit, en alguns casos, el patiment és per tot el contrari, és a dir, per la manca de pèl. Apa, tornem-hi amb els estereotips: les dones, totes, siguin trans, cis, heteros o bisexuals, emprenent una constant batalla contra el pèl, i els nois, per la seva banda, sospirant per tal de que els creixi el pèl. I és que, en gran mesura, pels homes trans, el pèl a la barba o al bigoti o als braços i a les cames és la millor manera de passar desapercbut i no aixecar cap sospita, d'evitar el famós i tan reiterat però pervers *passing* social.

Aquest fet, aquesta lluita diària en contra o en pro del pèl, que per molts centenars de milions de persones pot passar totalment desapercbuda, en l'univers de les persones trans, que decideixen viure la seva realitat del gènere d'una manera natural, es converteix en molt poc temps en una realitat a afrontar cada dia quan es miren al mirall. No hi ha estudis al respecte, ni tampoc estadístiques de cap tipus; tant de bó mai es necessiti cap estudi per confrontar una realitat diversa en una societat excessivament binarista, però, avui per avui, el dia a dia de milers de dones trans és una lluita permanent contra el pèl.

Des d'aquestes línies no es pretén posar en tela de judici la problemàtica del pèl, ni el grau de patiment que significa la manca o l'excés de pèl al propi cos, un cos que cada persona ha anat coneixent o reconeixent durant dècades, un cos que moltes persones trans han hagut d'aprendre a estimar de nou i que, com s'ha dit més d'una vegada, «ens ha tocat viure'l». Un cos ple de pèl o, pel contrari, sense ni mica de pèl, un cos que quan algú decideix que vol canviar-lo, en la mesura del possible, s'enfronta a ell i a vegades, sense ser-ne gaire conscient, el maltracta prenent que doni una resposta més ràpida als propis anhels. Al cap i a la fi, aquest pèl, per excés o per absència, és un termòmetre —per unes persones social, per a d'altres, personal— i ens acosta a allò tant desitjat, però com a bon mesurador, també ens dóna més pistes de qui som, com sentim i cap a on anem. ■

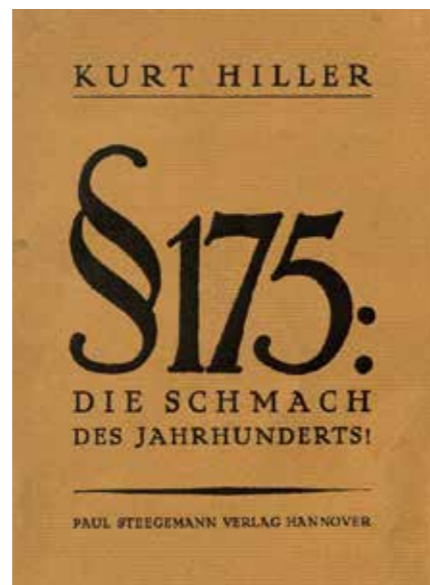
La bandera LGTB

Avui tots identifiquem la bandera de l'arc de Sant Martí com un dels símbols del moviment LGTB. La seva conversió en icona gai va ser obra de l'artista nord-americà Gilbert Baker (1951-2017), que a principis dels anys setanta va buscar un element representatiu del Dia de l'Orgull Gai a San Francisco, la seva ciutat natal, amb la idea de simbolitzar la diversitat de la comunitat LGTB. La primera bandera, pintada a mà per Baker, constava de vuit colors, cadascun amb una simbologia pròpia: rosa intens (sexualitat), vermell (vida), taronja (curació), groc (llum del sol), verd (natura), turquesa (màgia), blau (serenitat) i violeta (esperit). L'any 1978 va ser assassinat un activista de la comunitat gai de San Francisco i les protestes al carrer van fer que la demanda de banderes es disparés; degut a la falta de pintura rosa intens, es va eliminar aquest color de l'enseny. Un any més tard va ser modificada de nou quan, per un accident fortuït, es va comprovar que el color turquesa s'alterava en l'exposició a la intempèrie. Des d'aleshores coneixem la bandera en el seu format actual, sempre amb el color vermell a la part més alta. L'arc de Sant Martí com a bandera no és un objecte «original», ja que moltes cultures al llarg de la història l'han fet servir com a expressió de llibertat, pau i fraternitat (excepte al Japó on té una connotació negativa de temor i malastrugança, car per a ells l'arc de Sant Martí té forma de serp).

El Paràgraf 175

A l'antic codi penal nazi hi havia una llei tristament famosa, coneguda com a Paràgraf 175, que perseguia els homosexuals. Però, en contra del que molts creuen, el funest Paràgraf 175 no va ser creat pel partit de Hitler, fou aprovat molt abans, el 15 de maig de 1871, en ple Imperi alemany. Inicialment, la llei castigava amb penes de sis mesos de reclusió els actes considerats «contra natura», i posava en el mateix sac, per exemple, l'homosexualitat i la zoofília. Durant el nazisme, el Paràgraf 175 va ser modificat, agreujant-se les penes fins a cinc anys de presó, amb les conseqüents deportacions de gais als camps de concentració. El que històricament es coneix com a «Nit dels ganivets llargs» no va ser res més que una purga interna dels nazis utilitzant el Paràgraf 175 per tal d'eliminar les SA amb l'excusa de que estaven «infectades» de gais. Però la fi del nazisme no va significar l'abolició d'aquesta llei: els pocs gais que havien sobreviscut als camps de concentració van anar directament a la presó per acabar de complir les seves condemnes. El més penós es que, durant l'any 1988, tot i que una reforma penal de la RDA (la del bloc soviètic) va eliminar el Paràgraf 175, la RFA (la occidental, suposadament democràtica) el va mantenir en vigor. Es va haver d'esperar fins l'any 1994 per veure com la nova Alemanya reunificada derogava definitivament la llei.

per Sergi Talló

QUATRE PINZEL·LADES D'HISTÒRIA LGTB

La història per la lluita dels drets LGTB està farcida d'esdeveniments, alguns tristos i violents, d'altres més divertits i amables, que han esdevinguts importants capítols d'aquest llarg procés. Quin origen té la bandera de l'arc de Sant Martí? D'on prové el terme «lesbiana»? Què significava el Triangle Rosa dels nazis?... La llista és inacabable, però aquí en van quatre pinzellades.

D'on prové el terme «lesbiana»?

El segle VI a.C. va néixer a la ciutat grega de Mitilene, a l'illa de Lesbos, la coneguda poetessa Safo, autora d'*Oda a Afrodita*, la seva composició més famosa. També va fundar una acadèmia femenina on ensenyava música, poesia i altres arts a filles de famílies nobles, a moltes de les quals va dedicar poemes i versos d'amor. A la seva mort, moltes polis gregues van dedicar-li altars funeraris i fins i tot van imprimir la seva imatge a les monedes. Safo va escriure nou llibres amb diverses obres i poemes, però l'any 1703, l'Església catòlica va ordenar buscar i cremar tots els textos de la poetessa, i fruit d'aquesta miserable acció, avui sols es conserva un terç de la seva obra. Amb el pas dels segles, i degut a qui anaven dirigits els versos dels poemes que havia escrit, Safo donà nom a l'amor sàfic, l'amor entre dones, i Lesbos, l'illa que la va veure néixer, ha donat nom al terme «lesbianisme». En contra del que molts creuen, Lesbos no era una illa plena de lesbianes; s'ha distorsionat l'origen de la paraula, doncs lesbianisme és un terme aplicat a partir del segle XVI únicament en honor a l'illa de Safo.

El Triangle Rosa

Quan al III Reich les lleis contra els homosexuals van començar a en-durir-se, la gran majoria dels gais detinguts van ser enviats als camps de concentració. Dins dels camps, per tal de catalogar als presoners, els nazis van crear tota una llista de codis identificadors; de tots és coneguda l'estrella de David de color groc, cosida als uniformes dels presoners jueus, que servia per diferenciar-los. Hi havia, però, altres codis per catalogar als presoners: vuit triangles de diferents colors, dels quals el rosa identificava als gais. Per la seva part, les lesbianes, oficialment inexistents, estaven assenyalades amb un triangle de color negre, categoria que incloïa també gitanos, prostitutes, drogoaddictes i persones «asocials» en general. Els homes amb el triangle rosa constituïen l'escalafó més baix dels camps, i molts cops van patir el menyspreu i la humiliació fins i tot d'altres presoners. La mortalitat entre ells va ser més alta que entre altres col·lectius, ja que eren el cap de turc de tothom. Més tard, superada la segona guerra mundial, el col·lectiu LGTB va reivindicar el símbol que l'havia marcat durant el nazisme i el va convertir en un emblema de la seva lluita i en un record a les víctimes. A finals de segle XX, en celebrar-se els 50 anys de l'alliberament dels camps pels Aliats, va tenir lloc una conferència-memorial en record de totes les víctimes: jueus, presos polítics, republicans... bé, quasi totes, perquè els membres del col·lectiu LGTB no van ser acceptats sota l'espuri argument de que no havien estat empresonats per una causa; sembla ser que no eren res més que uns viciós. Algunes víctimes no havien après res als camps de concentració.

Les noves masculinitats les protagonitzen mascles dissidents, homes que no es limiten a actuar pel que els dicta el patriarcat. Al fer-ho, s'alliberen a si mateixos, ja que esdevenen més justos i igualitaris, alhora que es tornen cuidadors, de si mateixos però també d'altres persones, d'altres espècies i de l'entorn.

LES NOVES MASCULINITATS

per J. C. Ibarz

Es nos homes, les noves masculinitats, s'originen en un context feminista i tendeixen cap a una concepció queer. Per això, les referències són les demandes feministes de lluita contra el binarisme patriarcal i el seu mandat de gènere, però els models de masculinitats alternatives sovint els trobem en homes de les dissidències sexuals, com són els homes gais o trans, perquè ells ja s'han vist obligats a desconstruir-se com a conseqüència de l'opressió del cisheteropatriarcat. De fet, l'enemic comú que tenim tots és el sistema patriarcal, però la novetat és que ara alguns homes cisheteros també s'hi oposen per un sentit de justícia social i equitat de drets. Si ets una persona progressista o d'esquerres, és normal que acabis arribant a aquesta conclusió. Potser des d'un altre punt és complicat arribar a aquesta desconstrucció, ja que si ets un conservador no reconeixeràs el teu privilegi, de la mateixa manera que un peix no pot veure l'aigua en què viu.

Un patriarcat residual inconscient

Al cap i a la fi, com va dir Simone de Beauvoir, l'home segueix sent la mesura de totes les coses, almenys des d'un essencialisme quasi binarista, que és del que s'ocupa el feminisme. Anant una mica més enllà, als homes gais els queda una mica de patriarcat residual. És una cosa inconscient, conseqüència d'haver estat socialitzats en societats masculines; en aquest sentit, crida l'atenció que moltes dones lesbianes se sentin més còmodes

en formacions feministes que en grups LGBTQI+. Això fa pensar que els homes no normatius han estat socialitzats de manera masculista igual que els normatius i reproduïxen les actituds patriarcales. Així que cal posar-se a repensar la masculinitat més enllà de la identitat i analitzar-la com una qüestió de poder.

De fet, quan s'explica la piràmide del patriarcat, la masculinitat hegemònica es troba a la cúspide, i en la jerarquia immediatament inferior se situen els homes no normatius abans que les dones normatives. En alguna ocasió, homes no normatius se senten al·ludits i recriminen el fet de ser assenyalats com a opressors de dones quan ells mateixos han patit la discriminació d'altres homes cisheteros a l'haver estat reconeguts com a homosexuals o simplement emascuats o, com se sol dir, «amanerats». I tenen raó, però només en la seva experiència individual, perquè en la societat segueixen sent reconeguts com a homes —o llegits com a tals— i ocupen un lloc privilegiat per damunt de les dones en qüestions com el món laboral o el científic.

Revisar i desconstruir la masculinitat

Potser aquestes raons ajuden a fer llum al fet de per què un segment d'homes gais voten partits conservadors o fins i tot d'extrema dreta. Hi ha certs simpatitzants gais de Marine Le Pen que es podrien explicar per qüestions de classe social o

per l'homofòbia de comunitats musulmanes a França. Fins i tot ideòlegs de la nova dreta obertament homosexuals com Milo Yiannopoulos donen suport a Trump i les seves polítiques. Afortunadament són excepcions, però la masculinitat ha de ser revisada i desconstruïda perquè deixi de ser tòxica en qualsevol dels casos.

Per això és tan important la interseccionalitat de lluites, per ajudar a entendre les realitats amb una visió de conjunt. El problema no són els homes, és la masculinitat. Per exemple, el que odien els homes patriarcal d'homes no normatius són aspectes com la ploma. La plumofòbia és l'odi cap a la feminització d'un home. De fet, si una dona va passejant i ha de creuar un carrer on hi ha un grup d'homes hegemònics i un altre carrer amb un grup d'homes amb ploma, independent de si són gais, trans o fins i tot heteros no normatius, la majoria d'elles optaran per passar per aquest últim carrer. Això és revelador.

Una lluita permanent per l'hegemonia

D'altra banda, quan es comprenen les dinàmiques tòxiques de la masculinitat hegemònica, es revela el secret més ben guardat del patriarcat: hi ha molts homes que no se senten còmodes amb altres homes. Hi ha una tensió fruit de la jerarquia i la competitivitat, un darwinisme social en què només uns pocs estan a la cúspide d'allò que és hegemònic. Tots sabem qui són: mascles alfa, els «putos amos». I tots els altres? Intenten fer mèrits per arribar al cim. Competitivitat, agressivitat, duresa, falta d'empatia, violència, etc. Aquests són els trets per formar part dels patriarques de la societat.

Però cada cop són més les persones que estan fartes d'assistir a sistemes la lògica dels quals reproduïxen el patriarcat: monarquies, imperis, dictadures, aristocràcies, corporacions i tots aquells organismes basats en els mateixos valors masculistes de conquesta i dominació. Cal trencar amb això, perquè el patriarcat és la institució més antiga. Molts homes que no volen contribuir a sostenir-lo són homes que han estat discriminats, potser en forma d'assetjament escolar, de petits, per no fer «coses de nens», o han passat per una adolescència que els exigia mantenir una imatge de mascle que els omplia de ràbia i frustració.

Una lluita comuna enfront de l'hegemonia

Si hi ha tantes víctimes, per què el patriarcat està durant tant? Perquè funciona en paral·lel amb altres sistemes de poder com el capitalisme. No obstant això, després d'anys d'activisme LGBTQI+ i feminista, s'observa que les dones i els homes trans, cis i de sexualitats dissidents tenen un lluita comuna enfront de la masculinitat hegemònica. El millor és que es poden unir experiències per reinterpretar la masculinitat, anar neutralitzant la seva toxicitat i deixar de reproduir lògiques opressores. Un món més just requereix persones amb identitats justes. ■

Segons l'Àrea per a la Igualtat de Tracte i No-discriminació de Persones LGTBI de la Generalitat de Catalunya i l'Observatori contra l'Homofòbia, el passat any 2019 es va detectar un augment de les agressions contra el col·lectiu LGTBI, en especial contra les persones trans.

Tenint en compte què està passant al món, era una cosa que en certa manera es podia esperar, ja que aquestes agressions són una reacció, una resposta, de la societat més conservadora i carca davant la por de perdre el control del que fins ara havien considerat seu de manera «natural»: una societat basada en la família tradicional i en rols binaristes clarament diferenciats i supremacistes. No és casual que l'augment del vot a partits de

dretes i extrema dreta es correlacioni amb l'increment d'agressions no sols cap a les persones LGTBI, sinó també cap al col·lectiu immigrant i, per descomptat, cap a les dones obertament feministes.

Un llenguatge pervers

S'està fent servir el llenguatge de manera perversa, i l'han convertit en una eina poderosa per construir realitats que els partits conservadors, i molt especialment els neofeixistes, manipulen per validar els seus discursos. A més, els mitjans de comunicació actuen com a caixa de ressonància d'aquests missatges, donant per vertader el que s'està dient i empoderant aquest discurs retrògrad. Tot plegat dona ales al fet que en certa manera es normalitzin els actes

homòfobs. D'exemples, en tenim arreu. A l'Ajuntament de Madrid s'han sentit perles com: «Pierda toda esperanza en convertir a mis hijos en enfermos como ustedes», i Boris Johnson, primer ministre del Regne Unit, s'ha referit als gais com a *bum boys*, paraules clarament pejoratives que denigren.

Tot i que aquest panorama, tant a escala global com local, pot resultar desolador, cal no oblidar que una part majoritària de la societat rebutja aquest pensament homòfob. Fruit d'això, al Parlament de Catalunya es va aprovar l'any 2014 la llei que garanteix els drets de la comunitat LGTBI, gràcies a la qual avui existeixen diferents mecanismes que permeten lluitar contra la discriminació i les persones gais, lesbianes o trans poden denun-

per César del Llano

QUINA CARA TÉ L'HOMOFÒBIA AL TERRITORI?

Darrerament hem vist a la premsa notícies que parlen d'atacs homòfobs a diferents indrets del nostre país. Malauradament, aquests titulars s'estan convertint en una constant habitual i sostinguda i ens obliguen a preguntar-nos si aquests comportaments estan arrelant de manera alarmant arreu de les societats més democràtiques. Per agreujar-ho, lluny de les grans ciutats s'han detectat vexacions i atacs que mai no acaben d'arribar ni als mitjans de comunicació ni a les estadístiques. Davant d'això sorgeix una doble pregunta: com es pot lluitar contra l'homofòbia?, i, sobretot, de quina manera es pot fer al territori?

ciar agressions davant de professionals formats i educats per donar resposta a aquestes situacions.

L'anonimat a la gran ciutat

És conegut que les grans ciutats ofereixen un punt d'anonimat desitjat quan es vol —opció de moltes persones LGTBI que han fugit del poble per evitar la pressió veïnal—, i en general es viu un ambient amb més acceptació cap al diferent, però alhora, davant d'una agressió homòfoba, aquest anonimat també beneficia l'agressor.

Però, què passa al territori? La realitat de les persones LGTBI als pobles rarament es veu recollida a les enquestes i és difícil trobar referents locals queaju-

din el propi empoderament com sí que passa a les grans ciutats. És més, si haguessim de creure les dades que informen sobre homofòbia al territori, es podria concloure que pràcticament no n'hi ha, però això és així perquè quasi mai no es denuncia, creant la falsa sensació que tot va bé i que no es pateixen agressions homòfobes.

Per sort, fora de les grans ciutats, la llei del 2014 s'està convertint en una eina molt eficaç per prevenir l'homofòbia. Tant en l'àmbit comarcal com municipal s'ha mirat d'adaptar —cadascú a la seva manera i amb recursos encara molt minsos— aquest nou marc legal, impulsant plans per a la no-discriminació de les persones LGTBI. L'exemple més clar ha estat la creació dels Serveis d'Atenció

Integral (SAI) a tot el territori, que ajuden les persones que pateixen o estan en risc de patir discriminació o violència per orientació sexual, identitat o expressió de gènere, donant-los assessorament en cas d'una agressió homòfoba o trànsfoba, i que esdevenen un punt de referència quant a la sensibilització i la informació sobre la diversitat.

Sense informació eficaç tot es desdibuixa

Des dels diferents SAI es poden projectar diverses accions per ajudar a fer més sòlida la realitat LGTBI, i cal utilitzar els seus recursos per donar a conèixer quina és aquesta realitat al territori, ja que la falta d'informació desdibuixa com és la vida de les persones LGTBI als pobles.

I per tal que es puguin emprendre accions adaptades al dia a dia real d'aquestes persones que ajudin a la visibilització i la no-discriminació, és imprescindible saber quina és aquesta realitat.

Es poden fer, i es fan, campanyes de sensibilització i educació a les aules que prevenen l'assetjament escolar, tot i que l'educació no ho pot fer tot. Es necessita formació específica per saber donar resposta a les demandes o situacions derivades de discriminacions concretes, i ens hem d'empoderar com a societat a l'hora de donar valor a la diversitat afectiva i sexual, mostrar-nos bel·ligerants davant els discursos discriminatoris. I cal tenir en compte que les campanyes de sensibilització, tot i estar dirigides al públic en general, sovint sols arriben a persones ja implicades en la causa o que ja forma part del col·lectiu LGTBI, per això és important dotar-les de mecanismes i recursos que les facin fàcilment accessibles a la societat en el seu conjunt.

Desemascarar l'homofòbia inconscient

A més de lluitar contra els atacs cap al col·lectiu LGTBI, és important desemascarar l'homofòbia inconscient arrelada a la nostra societat. En un petit poble d'Osona, no fa gaires dies, un home suposadament liberal deia que «és millor que dos nois o dues noies no es facin un petó davant d'un nen per no confondre els seus referents». Aquest comentari és un bon exemple d'homofòbia latent, predominant a molts punts del territori. Tot va bé mentre no es trenquin els rols assignats —heteronormatius, és clar— i, si ets una persona LGTBI, els veïns, la família, saben de tu, però no volen sentir-ho ni veure-ho, parlen del «teu amic» o la «teva amiga», mostrant-se «tolerants» vers la teva vida mentre mantinguis una certa aparença heterosexual. Com a conseqüència, a dia d'avui, poques persones gais o lesbianes passen agafades de la mà i mostrem afectivitat en públic

al poble, cosa que permet que la gent les vegi asexuals, a vegades amb una mirada condescendent d'acceptació que indica que no volen que els records que no ets com ells voldrien que fossis. Moltes persones LGTBI han arribat a interioritzar aquesta manera de fer i la reproduïen automàticament, buscant una comoditat i una invisibilitat que acaba creant, a la curta, un fals sentiment de confort i, a la llarga, molta frustració.

Ja se sap que si es vol alguna cosa, cal lluitar per ella. Si es persegueix la visibilització del col·lectiu LGTBI i la sensibilització de tota la societat, cal que lesbianes, trans i gais siguin visibles, i al territori això vol dir deixar de ser un subjecte teòric per passar a ser persones reals, visibles i alhora referents per a altres, per a aquelles persones que encara tenen por de sortir de l'armari pel possible rebuig social. ■

Polítiques LGBTI

Garantim els drets de les persones gais, lesbianes, bixesuals, transgènere i intersexuals

XARXA DE SERVEIS D'ATENCIÓ INTEGRAL LGBTI

Hem creat i donem suport a la primera Xarxa europea de Serveis d'Atenció Integral LGBTI amb 85 serveis arreu de la geografia catalana, per garantir l'accés a tota la ciutadania als serveis de suport i acompanyament en aquest àmbit.

Aquests 85 serveis donen cobertura a 795 municipis mitjançant els ajuntaments i els consells comarcals.

LLUITA CONTRA L'LGBTIFÒBIA

Hem endegat més de 500 actuacions adreçades a lluitar contra l'LGbtifòbia.

El 45% de les persones enquestades a Catalunya saben on denunciar l'LGbtifòbia.

El vídeo projectat als centres d'atenció primària i el tren de FGC vinilat que informen que cal denunciar l'LGbtifòbia han arribat a més de 7.000.000 de persones usuàries d'aquests serveis.

TARGETES SANITÀRIES AMB EL NOM SENTIT

Hem expedit 784 targetes sanitàries amb el nom sentit a persones trans* (510 majors d'edat i 274 menors d'edat).

ATENCIÓ I ACOMPANYAMENT A LES PERSONES TRANS*

En coordinació amb el Departament de Salut hem concretat el primer Pla europeu del model d'atenció i acompanyament a les persones trans*.

INCIDÈNCIES ATESES

Hem atès més de 3.000 casos per incidències en relació a l'orientació sexual, identitat de gènere i expressió de gènere.

PLA DE FORMACIÓ

Hem format més de 20.000 treballadors/es públics en diversitat sexual de gènere i familiar.

SUPORT A POLÍTIQUES LGBTI

Destinem 858.000 euros a promoure polítiques públiques LGBTI i donar suport a les entitats LGBTI de Catalunya.

Els darrers tres anys, la creació d'associacions LGBTI ha augmentat un 30%.

PLANS LOCALS LGBTI

234 Municipis tenen Plans de polítiques públiques locals LGBTI als ajuntaments i consells comarcals.

COLORS DE PONENT

TALCOMSOM

Associació LGTB

H2O

Col·lectiu Gai, Lesbià,
Bisexual i Transsexual
del Camp de Tarragona

LGTeBre

Associació de lesbianes, gais i transsexuals
bisexuals, intersexuals de les Terres de L'Ebre

EL TERRITORI ÉS LGTB